

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA ZDRAVOTNICKÝCH STUDIÍ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2017

Tereza Fialová

FAKULTA ZDRAVOTNICKÝCH STUDIÍ

Studijní program: Veřejné zdravotnictví B5347

Tereza Fialová

Studijní obor: Asistent ochrany a podpory veřejného zdraví (5346R007)

PŘIPRAVENOST A REAKCE NA KRIZOVÉ SITUACE

Bakalářská práce

Vedoucí práce: MUDr. Otto Kott, CSc.

PLZEŇ 2017

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a všechny použité prameny jsem uvedla v seznamu použitých zdrojů.

V Plzni dne 30. 3. 2017.

.....

vlastnoruční podpis

Poděkování

Děkuji MUDr. Otto Kott, CSc. za odborné vedení práce, poskytování rad a materiálních podkladů.

Anotace

Příjmení a jméno: Tereza Fialová

Katedra: Záchranářství a technické obory

Název práce: Přípravenost a reakce na krizové situace

Vedoucí práce: MUDr. Otto Kott, CSc.

Počet stran – číslované: 45

Počet stran – nečíslované (tabulky, grafy): 17

Počet příloh: 2

Počet titulů použité literatury: 14

Klíčová slova: terorismus - ochrana obyvatel – protiteroristická politika – hrozba – teroristický útok

Souhrn:

Bakalářská práce se zabývá problematikou terorismu. Práce se skládá ze dvou hlavních částí, teoretické a praktické. V teoretické části se práce zaměřuje na pojem terorismus, jeho druhy a formy. Dále zmiňuje problematiku terorismu v ČR a více se zaměřuje na protiteroristickou politiku ČR. Praktická část obsahuje zhodnocení výsledků dotazníkového šetření určeného pro veřejnost. Dotazník je zaměřen na informovanost veřejnosti o této problematice. Výsledky práce jsou zpracovány v přehledných tabulkách a grafech. Přílohy jsou součástí práce.

Annotation

Surname and name: Tereza Fialová

Department: Rescue and technical fields

Title of thesis: Preparedness and reaction in critical situations

Consultant: MuDr. Otto Kott, CSc.

Number of pages – numbered: 45

Number of pages – unnumbered (tables, graphs): 17

Number of appendices: 2

Number of literature items used: 14

Keywords: terrorism – protection of inhabitants – counter-terrorism policy – threat – terrorist attack

Summary:

This thesis deals with the issue of terrorism. The work consists of two main parts, theoretical and practical. The theoretical part focuses on the concept of terrorism, its types and forms. Also mentions the issue of terrorism in the Czech Republic and focuses on the counter-terrorism policy of the Czech Republic. The practical part contains an evaluation of the survey results. The survey was meant for public. The questionnaire is aimed at informing the public about this issue. The results are processed in well-arranged tables and graphs. Appendices are part of the work.

OBSAH

ÚVOD	9
TEORETICKÁ ČÁST	11
1 DEFINICE TERORISMU A TERORISTICKÉHO ÚTOKU	11
1.1 Pojem terorismus	11
1.2 Pojem teroristický čin	12
2 VZNIK A HISTORIE TERORISMU	12
3 DRUHY TERORISMU.....	14
4 FORMY TERORISMU.....	16
5 TERORISMUS V ČESKÉ REPUBLICE	19
5.1 Historie terorismu v České republice	19
5.2 Hrozba teroristického útoku v ČR.....	21
5.3 Protiteroristická politika ČR.....	22
5.3.1 Kompetence a pravomoci v boji proti terorismu.....	22
5.3.2 Nástroje protiteroristické politiky	23
5.3.3 Úloha zpravodajských služeb.....	23
5.3.4 Strategické dokumenty	24
5.4 Ochrana obyvatel před teroristickými útoky	26
5.4.1 Pojem ochrana obyvatel	26
5.4.2 Vývoj ochrany obyvatel v Čechách	26
5.4.3 Základní opatření v oblasti ochrany obyvatel	27
5.4.4 Koncepce ochrany obyvatelstva.....	28
PRAKTICKÁ ČÁST.....	30
6 CÍLE PRÁCE A STANOVENÉ HYPOTÉZY	30
6.1 Cíle práce.....	30
6.2 Hypotézy.....	30
METODIKA VÝZKUMU	31

7	VZOREK RESPONDENTŮ	31
8	ZPRACOVÁNÍ ZÍSKANÝCH ÚDAJŮ	31
9	PREZENTACE A INTERPRETACE ZÍSKANÝCH ÚDAJŮ	32
10	DISKUZE.....	51
11	VÝSTUP PRO PRAXI.....	53
	ZÁVĚR.....	54
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	57
	SEZNAM ZKRATEK.....	58
	SEZNAM TABULEK.....	59
	SEZNAM GRAFŮ	60
	SEZNAM PŘÍLOH	61
	PŘÍLOHY	62

ÚVOD

Bezpečnostní situace, která vznikla po teroristických útocích 11. září 2001 v USA, nás všechny utvrdila, že vedle negativních věcí, co si lidstvo musí zažívat, přírodní katastrofy, nehody, technologické havárie atp., se přidává najednou fenomén terorismu.

Je mnoho druhů krizových situací, na které je dobré, aby stát, bezpečnostní složky i civilní občané byli připraveni. Problematika terorismu je pro svět velmi aktuální. Stále častěji můžeme v médiích slyšet o akcích teroristů a zdá se, že nikde není bezpečno. Teroristé znovu a znovu šokují svou nelítostí a násilnou povahou svých činů.

Ochrana obyvatel je nesmírně důležitá a je nutné, aby se podnikaly různé kroky, které ji zajišťují. Nutné je to hlavně z důvodu, že terorismus neustupuje, stále se rozpíná a ničí mnoho životů. Cílem teroristů dříve nebyl vysoký počet obětí, ale vyvolat pocit strachu mezi lidmi a tím upevňovat jejich moc, uskutečnit vzpouru. Poslední teroristické akce mají stejný cíl, vytvořit v lidech strach a úzkost, ale obnáší to i mnoho obětí.

Evropa se potýká s migrační krizí a lidé se rozdělují na dva tábory. Ti, co jsou pro přijímání uprchlíků a ti, kteří jsou razantně proti. Migrace je v takovém rozsahu, že není v silách bezpečnostních složek kontrolovat tak obrovskou masu lidí. Vznikají pak situace, ke kterým by mnohdy ani nemuselo dojít.

Mě osobně tato problematika vždy velice zajímala. Kvůli dalším a dalším incidentům, se terorismus stává stále aktuálnější a více probíraným tématem. Tento fakt se dle mého názoru bohužel v dohledné době nezmění, jelikož teroristi se nezastaví jen tak. Proto je na nás, abychom aspoň byli připraveni a nenechali se zaskočit pokaždé, když si terorista něco usmyslí. Jsem si jistá, že poznatky shromážděné během zpracovávání práce, budou i pro mě velkým přínosem.

Hlavním cílem práce bylo zjistit, jaké jsou názory lidí na tuto problematiku, zdali věří našim bezpečnostním složkám, zdali si myslí, že hrozba útoku je i pro nás aktuální a v neposlední řadě, jakým způsobem čerpají informace a jak moc jim důvěřují. Bohužel sama si většinou nejsem jistá, co je v médiích pravdou a co opakem pravdy, nástrojem k manipulaci. Snažím se proto nehledět vždy jen na jednu stranu mince, čili nezakládat své mínění na jednom zdroji, ale přečíst si o daném incidentu či problému více. Sama se následně někdy divím, jak se informace mnohdy rozcházejí. Nejen v rámci cizích televizních kanálů, ale i čistě mezi českými televizními stanicemi, novinovými vydavateli, rádiovými stanicemi apod. Člověk pak neví, čemu má věřit, je zmatený a podle mě ztrácí

chut' se o něco zajímat. Proto je dle mého názoru dobré, co se týče této a podobných problematik, nesoustředit pozornost na komerční zdroje. Cílem této práce je také zjistit, jestli jsou lidé familiární s nekomerčními zdroji a jaké znají.

Lidstvo je odjakživa sužováno různými nepříznivými situacemi a většinou až z chyb se člověk učí. Proto i bezpečnostní opatření a pravidla se utvářejí víceméně jako odpovědi na již proběhlé činy. Bezpečnostní složky by měly být vždy připraveny zakročit a chránit obyvatele, obyvatele ale musí vědět, co dělat, protože panika nikomu nepomůže.

TEORETICKÁ ČÁST

1 DEFINICE TERORISMU A TERORISTICKÉHO ÚTOKU

1.1 Pojem terorismus

Zatím nebyla přijata žádná univerzální definice pro pojem terorismus. Je tedy velmi složité jej definovat, i když neoficiálních definic a výkladů tohoto pojmu existuje mnoho. Definice tohoto pojmu se v průběhu historie několikrát změnila a to v závislosti na aktuálních kulturních, sociálních, politických, ekonomických a dalších podmínkách. Neexistuje pouze jedna jediná definice terorismu, neboť se terorismus stále vyvíjí. Liší se i náhled jednotlivých odborníků na terorismus na základě vědního oboru. Zároveň se liší pohled na terorismus na základě instituce, která se jím zabývá. (1)

Slovo teror je odvozeno z latinského „terrere“, což znamená hrozit. Jedná se o vědomé a propočítané násilí nebo hrozbu násilím. Obvykle je zaměřené proti nezúčastněným osobám. Cílem je vyvolání strachu a následně dosažení politických, náboženských nebo ideologických cílů. Přímým cílem terorismu není finanční zisk. Český encyklopedický slovník popisuje terorismus jako souhrn antihumánních metod hrubého zastrahování politických odpůrců za pomoci hrubé síly a užití různých forem násilí. (2)

Jak je uvedeno v Encyklopedii světového terorismu: *„Terorismus je metoda vzbuzování strachu prostřednictvím opakovaných násilných aktů, vykonávaných tajnými nebo polotajnými jednotlivci, skupinami či státními orgány z idiosynkratických, kriminálních nebo politických důvodů, přičemž na rozdíl od atentátů nejsou přímé oběti násilí pravým terčem útoku.“* (3, s. 16)

Slovník cizích slov terorismus popisuje jako *„použití násilí nebo výhrůžky k politickému účelu, vytvoření stavu bázně, který poslouží k vydírání, nátlaku, zastrahování, nebo je příčinou změny v chování jednotlivců nebo skupin. Jeho metodami jsou únosy a zadržování rukojmích, pirátství nebo sabotáže, atentáty, fingované hrozby a nezacílené pumové útoky a střelba.“* (4, s. 792)

Projevy terorismu bývají pumové útoky, vydírání či výhrůžky násilím. Důvodem, proč dochází k teroristickým útokům, může být politická, náboženská, rasová či jiná diskriminace nebo odírání práv na samostatnost apod.

Po útoku z 11. 9. 2001 uvedla Evropská unie rozsáhlejší definici teroristického činu. Tu Rada Evropské unie zveřejnila v prosinci 2001 v dokumentu „Společný postoj Rady Evropské unie pro užití zvláštních opatření pro boj s terorismem“. Za teroristický čin jsou

zde považovány činy, které mohou mít ohrožující vliv na chod konkrétního státu nebo organizace. Jedná se o skutky, které mají zastrašit obyvatelstvo, destabilizovat nebo zničit základní politické, hospodářské nebo sociální struktury státu, donutit vládu nebo určitou organizaci ke konání nebo nekonání konkrétního kroku. Konkrétně se může jednat o útoky na lidské životy, únosy, braní rukojmí, ničení vládních budov, ničení veřejných zařízení, útoky na dopravní systém, obsazení dopravních prostředků, útoky s velkým ekonomickým dopadem, práce na výzkumu, výrobu a používání jaderných, chemických nebo biologických zbraní, zakládání výbuchů, přerušení dodávek vody, elektřiny nebo jiných základních zdrojů, či výhružky těmito útoky. (2)

Několik definic terorismu vznikalo i v rámci OSN. Podle jedné z nich je terorismus různá hrozba násilí nebo násilné činy, které jsou nebezpečné pro životy nevinných lidí, způsobují jejich smrt. Tyto činy uskutečňuje jedna osoba nebo skupina osob s cílem zavedení teroru a dosažení nějakého politického cíle. (5)

1.2 Pojem teroristický čin

Teroristický čin lze chápat jako množinu činů, které mohou svou podstatou či kontextem vážně ohrozit chod konkrétního státu nebo mezinárodní organizace. V rámci vnitrostátních právních řádů se jedná o činy, které byly spáchány s úmyslem vážně zastrašit obyvatelstvo nebo přimět vládu nebo mezinárodní organizaci ke konání (nebo nekonání) konkrétních kroků, zničit či alespoň destabilizovat politickou či hospodářskou strukturu země. Mezi tyto činy patří útoky na lidské životy, útoky na psychickou integritu osob, únosy, braní rukojmí, destrukce vládních nebo veřejných zařízení, destrukce infrastruktury. Mezi tyto činy patří i výhružky těmito skutky. (2)

2 VZNIK A HISTORIE TERORISMU

Prvopočátky terorismu lze vysledovat již ve starověkém Řecku a Římě. První teroristické skupiny pro boj využívaly primitivní zbraně. Jednalo se hlavně o náboženské pohnutky, které k terorismu vedly. Jednou z prvních teroristických skupin byla židovská nábožensko – politická skupina zealotů – sikariů. Tato skupina bojovala s Římany, kteří okupovali oblast Blízkého východu. Vždy je vraždila veřejně. Důvodem teroristických bojů byla víra. Motivы této skupiny lze přirovnat k motivům dnešních teroristických skupin, které jsou vedené náboženským fanatismem. Další ranou teroristickou skupinou byli thugové. Jednalo se o hinduistickou sektu, která škrtila cizince ve jménu bohyně Kali. Další známou teroristickou skupinou byli assasini. Ti patřili k islamistické větvi šíitského

islámu. Bojovali s politiky, kteří odmítali přestoupit na jejich víru. Pokud by terorista zemřel při plnění úkolu, byl mu přislíben vstup do ráje. Lze zde vysledovat velkou podobnost se současným náboženským terorismem. Thugy i assasiny lze považovat za předchůdce moderního terorismu. Jsou zde podobné znaky – motivace, organizace, cíle i forma útoků. (6)

V období středověku, přesněji až do 18. století, byly teroristické metody používány spíše v rámci válek. Po Vestfálském míru v roce 1648 se terorismus změnil. Díky tomu, že začaly existovat moderní státy a soudržná společnost, začal se terorismus využívat i k politickým změnám. Zlomem je pak období Velké francouzské revoluce, kdy se Maximilien Robespierre chtěl zbavit odpůrců revoluce za použití násilí, kdy docházelo k popravování gilotinou. Na rozdíl od dřívějších konfliktů, hlavní ideou této revoluce byla touha po svobodě, po ukončení třídních rozdílů, nikoli však boj za víru či za krále. Poprvé se objevil pojem teror. V podstatě byl užíván v pozitivním slova smyslu. Teprve po pádu jejich vlády dostal negativní nádech. Francouzský teror se o 150 let později stal vzorem pro nacistické a komunistické vlády. (6)

Až do konce 19. století nedocházelo v chápání pojmu terorismus k větším změnám. V této době dochází k nespokojenosti mas a k radikalizaci politických teorií kvůli násilí ze strany státu. Díky tomu vznikaly různé skupiny revolucionářů, které přebírali jednotlivé teroristické praktiky. V Evropě docházelo ke snahám svrhnout stávající monarchistický režim, který byl považovaný za nespravedlivý vůči dělnické třídě. Za práva dělnické třídy bojoval i Karl Marx, který podporoval tzv. masová hnutí s cílem svrhnout stávající řád. Přesto se komunismus stal základem pro politický terorismus. V Rusku pro změnu vznikala různá hnutí, která měla za cíl svrhnout cara. Tito anarchisté si byli vědomi důležitosti publicity a tak vraždili veřejně. Díky rozvoji nových technologií se myšlenky těchto anarchistických skupin šířily celkem rychle. Jednou z nejvýznamnějších ruských organizací byla Narodnaja Volja (Vůle lidu), která se angažovala při zavraždění cara Alexandra II. v roce 1881. Stejně jako u terorismu bylo cílem anarchistů „*vytvořit atmosféru strachu a nestability, která by oslabila loajalitu průměrného občana k jeho vládě.*“ (6, s. 104). K velké změně došlo, když se vedení sociálně demokratické strany Rusku zmocnili bolševici, v jejichž čele stál Vladimir Iljič Lenin. Na rozdíl od ostatních revolucionářů své násilí obhajovali a nakonec i uzákonili. Bolševici teror používali, aby si zajistili svou moc a nadvládu nad lidmi. Mezi jejich metody patřily vraždy bez soudů, výhrůžky, týrání politických odpůrců, braní rukojmí apod. (6)

Na konci 19. století se po celém světě rozmáhá vliv nacionalismu, kde jde hlavně o právo národa na sebeurčení. Jedním z nacionalistických teroristických činů je i atentát na Františka Ferdinanda d'Este. Tuto akci vedla organizace „Černá ruka“, jejímž cílem bylo sjednotit všechna území, která obývali Srbové (hlavně oblasti Bosny a Hercegoviny). Teroristické praktiky hlavně ze strany Německa a Rakousko - Uherska se objevovaly i v první světové válce. Jednalo se hlavně o braní rukojmí, nucené práce či popravy. Ve druhé světové válce byly tyto praktiky ještě brutálnější a zaměřené i na civilisty. Teror již zde nesloužil k zastrahování či potlačování vzpoury, ale šlo o promyšlenou likvidaci národů. Oběti byli civilisté. Hitler dal vzniknout jednomu ze dvou z nejvíce terorizujících států západního světa. Druhým takovým státem pak byl Sovětský svaz. (6)

Od druhé poloviny 20. století se dá hovořit o soudobém terorismu. Od této doby vznikají různé teroristické organizace. V současnosti je terorismus spojován hlavně s náboženstvím, především s islámem. Hodně časté jsou sebevražedné útoky. U teroristů již nejde o politické změny. Motivace nyní spočívá ve změnách náboženských. Změny jsou i ve struktuře teroristických organizací. Dříve byla v teroristických skupinách jasně daná hierarchie. V současnosti se jedná o různě rozptýlené organizace, kde není téměř žádná vnitřní organizace. Mezi současné teroristické činy patří bombové útoky v centrech velkých měst, útoky, které mají dopad na národní ekonomiky, únosy apod. Cílem je hlavně vyvolat paniku, strach a hrůzu a otrávit vírou ve schopnosti států a vlád v oblasti ochrany svých občanů.

Terorismus není fenoménem dneška. Díky velkému rozvoji technologií se mění a modernizují se jen způsoby, které teroristé používají. (6)

3 DRUHY TERORISMU

Jasná typologie terorismu je podobně složitá jako jeho definice. Ještě se trvale neustálila žádná z vytvořených typologií. I v této oblasti se objevovaly spory mezi jednotlivými odborníky. Vždy je velmi důležité zjistit a definovat motivaci teroristů. Teprve potom je možné vypracovat určitou typologii terorismu, která by zahrnovala všechny formy terorismu. Podle Ministerstva vnitra lze terorismus v základu rozdělit na kriminální, patologický a politický. Kriminální terorismus je v současnosti nejméně častý. Hlavním účelem kriminálního terorismu je osobní zisk. Patologický a politický terorismus jsou nejpoužívanější typy. Patologický teror je význačný tím, že akce tohoto typu jsou provedeny za účelem psychického nátlaku na veřejnost. V současnosti je tento

typ globálním problémem. Stejně tak je v současnosti velmi častý politický terorismus, který je také palčivým globálním problémem. Tento typ terorismu se nyní stal také globálním problémem. (7)

Podle Ministerstva vnitra lze tedy politický terorismus lze rozdělit následovně (7):

Ultrapracicový terorismus

Jeho základními myšlenkami jsou nacionalismus, čistota rasy či nadřazenost, základními znaky pak etnické konflikty, rasismus či xenofobie. Druhem tohoto terorismu je i rasový terorismus zaměřený proti přistěhovalcům a lidem odlišné barvy pleti.

K ultrapravicovému terorismu lze řadit i náboženský terorismus, který je xenofobně zaměřen proti svobodě vyznání.

Ultralevicový terorismus

Základními myšlenkami jsou myšlenky rovnosti.

Etnický terorismus

Jedná se o boj určitých národů za právo sebeurčení. Příkladem mohou být konflikty v Severním Irsku, válka v Bosně či konflikty týkající se osvobození kolonií.

Náboženský terorismus

Jedná se o stále častější formu terorismu. Jde hlavně o islámský fundamentalismus, který je jednou z nejnebezpečnějších forem náboženského terorismu. Náboženství svým způsobem zabíjení lidí ospravedlňuje. Aktivisté tak věří v možnost zlepšení a obrození společnosti. Každé z náboženství již posloužilo jako vzor pro činy teroristů. Útoky náboženských teroristů jsou ve většině případů velmi silné a drastické. Tyto činy jsou vždy páčány viditelně s úmyslem vyvolat strach, paniku a hrůzu. Místem konání bývají většinou místa s větší koncentrací lidí (nákupní střediska, hromadná městská doprava apod.).

Ekologický terorismus

Zaměřuje se na šíření strachu z ničení životního prostředí. Dochází k jeho globalizaci.

Vigilantistický terorismus

Jedná se o sjednávání pořádku, který není schopna zajistit vláda, různými organizacemi.

Brzybohatý k těmto druhům terorismu přidává i některé další (2) :

Terorismus vnitrostátní

Cílem tohoto terorismu může být rozvrat státu, změna politického režimu nebo

i zabití vládního představitele apod. Vždy jde o občany či území jediného státu. Důsledky těchto činů tak nepřesahují hranice tohoto státu.

Mezinárodní terorismus

Cílem teroristických útoků v rámci mezinárodního terorismu bývá například osvobození od nadvlády jiné země, spory mezi rasami, konflikty mezi různými náboženskými skupinami apod. Důsledky mezinárodního terorismu se týkají území či občanů více států.

Státní terorismus

Jedná se o využívání teroristických metod státem. Cílem jsou oponenti státu či režimu, např. na národnostní menšiny, náboženské skupiny apod.

Sociální terorismus

V rámci tohoto typu terorismu využívají teroristické organizace s krajně levicovým zaměřením špatnou ekonomickou situaci.

Ekonomický terorismus

V tomto případě jde o využívání ekonomických nástrojů k oslabení protivníka. Důsledkem ekonomického terorismu pak může být kolaps státní ekonomiky i třeba rozpad politické moci.

Extremistický terorismus

S tímto typem extremismu se setkáváme u organizací, které jsou krajně pravicově nebo levicově zaměřené či u náboženských skupin nebo hnutí. Projevují se nenávisť a nesnášenlivostí vůči politickým odpůrcům, sociálním nebo etnickým skupinám apod. (2)

4 FORMY TERORISMU

Formám terorismu se věnují jak Ministerstvo vnitra České republiky, tak i Mika a kol. Formy terorismu lze rozdělit na klasické teroristické metody a na moderní teroristické metody, které se dále dělí na několik různých forem. (7, 8)

KLASICKÉ FORMY TERORISMU

Jedná se o takové formy terorismu, kdy se využívají tradiční zbraně (výbušniny, střelné zbraně, sečné zbraně apod.).

Výbuchy pum

Cílem teroristů, kteří využívají tuto formu teroru, bývá místo samo. Ničivá síla je pak výhradně silou bomby, požáru nebo budovy. Jedná se o místa s co největší kumulací osob (náměstí, obchody...), místa, kde se konají kulturní akce, různé instituce a úřady (nemocnice, zastupitelství...), místa spojená s ekonomikou (továrny, provozy) apod. Vždy jde o vyvolání paniky, hrůzy a posílení nadvlády.

Střelba, použití bodných zbraní, použití sečných zbraní, ubití

Útok může být namířený proti davu anonymních osob nebo i přímo na konkrétní osoby, stát, rasu či národ.

Výbuchy podporující další ničivou činnost

Většinou se jedná o útoky na jaderné či chemické provozy, na místa, kde je velká koncentrace hořlavých látek, na přehrady atd.

Dopisní bomby

Jde o zákeřnou formu terorismu, neboť útoky jsou nenápadné a nečekané. I přesto mají malou účinnost.

Únosy, rukojmí

Unesená či zadržovaná osoba může být konkrétní či anonymní. Unášeny jsou (brány jako rukojmí) i celé budovy. V rámci tohoto teroru vznikají i další požadavky (finanční požadavky, propuštění vězňů, propuštění rukojmí apod.)

Násilí na turistech

Může se jednat o různé formy teroru. Jde o poškození země kvůli jejímu velkému cestovnímu ruchu.

Specifické

Hlavním cílem těchto útoků bývá vyvolání zmatků či částečný fanatismus. Jedná se o útoky např. na určitý druh prodejen kvůli typu zboží, na jatka kvůli nakládání se zvířaty, na laboratoře kvůli testům na zvířatech apod.

MODERNÍ FORMY TERORISMU

Mezi moderní formy terorismu se řadí ty, které přímo souvisí s technologiemi. Vývoji moderních metod terorismu samozřejmě napomáhá neustálý vývoj technologie, ať už v oblasti biologie, tak v oblasti chemie. Teroristé tak mohou výsledky pokusů a technologické novinky lehce pro útok zneužít. Problémem je poté kontrola používání nebezpečných látek, stejně jako jejich doprava.

Teroristům nahrává i to, že lidé mají velký strach ze zbraní hromadného ničení a tak vědí, že při jejich držení a použití dosáhnou svého cíle. Bohužel díky technologickému pokroku se strach a panika mezi lidmi šíří velmi lehce a rychle. Velkou roli zde hraje dostupnost různých médií (TV, internet, noviny apod.), která vždy velmi rychle a podrobně, bohužel ne vždy zcela pravdivě, veřejnost informují o různých útocích či nebezpečích týkajících se terorismu.

Jaderné technologie

K jadernému materiálu se teroristé mohou dostat díky černému trhu, díky špatné finanční situaci vědců, kteří s tímto materiálem pracují a mají k němu přístup nebo i z likvidačních provozů.

Chemické technologie

Teroristé mohou využít i chemické látky. Riziko je v tomto případě dost velké, neboť chemické látky jsou levné a dostupné. Není tak těžké vyrobit sloučeniny ani je dopravit na určené místo. Nejčastěji se využívají chemické látky ve formě plynu, prášku či kapaliny. Díky tomu je pak možné se zbavit protivníka.

Biologické technologie

Jedná se o použití virů a mikrobů, nemocí, živých patogenních organismů nebo infekčního materiálu, který může způsobit nemoc nebo smrt. Některé viry mají dlouhou inkubační dobu a tak vydrží mezi lidmi dost dlouho a následky jsou pak o to horší. Biologické zbraně jsou bohužel celkem dostupné a levné.

Zvukové zbraně

Tato oblast je zatím nejméně probádaná. Mohou velmi silně působit na organismus. Jedná se o nárazy infrazvukových a ultrazvukových vln. Dochází k rezonanci tělních tekutin a dutin, bušení srdce apod.

Kybernetické zbraně

Kybernetický terorismus může mít nedozírné důsledky. Díky počítačům lze zasáhnout do oblastí dodávek veškerých potřebných služeb a surovin (dodávka vody, elektřiny, ropy apod.), stejně lze pomocí nich zajistit např. otevření přehrad a zatopení klíčových oblastí. Díky počítačům a internetu lze dohledat návody na výrobu zbraní, bomb, jedů apod. (7, 8)

5 TERORISMUS V ČESKÉ REPUBLICE

5.1 Historie terorismu v České republice

Stejně jako jiné země i náš stát prošel v průběhu historie mnoha změnami. Tyto změny měly pozitivní i negativní dopad na všechny sféry života. Nejvíce se projevíly v politické a kulturní oblasti. Změny se několikrát dotkly jak územního uspořádání, tak vedení státu. Všechny tyto změny většinou probíhaly z řad revolucionářů díky jejich vojenským znalostem a schopnostem. Postupně tyto změny vznikaly díky snahám o ovládnutí kontinentu či dokonce státu. Důkazem jsou první a druhá světová válka. Války a konflikty jsou vždy ideální pro vznik různých teroristických skupin a organizací, které jsou nositeli různých forem zločinu. Často jsme se mohli setkat i se spojením teroristických organizací a tajných služeb.

V Čechách nebyl zatím evidován žádný teroristický útok. Doposud se jen spekulovalo se, že se zdržují na území České republiky osoby, které se hlásí k teroristickým skupinám, nebo byly jejími členy. (9)

Čechy prošly díky technologickému pokroku několika velkými změnami. Bohužel některé změny se naší země dotkly velmi negativně. Hlavně v minulém století se jednalo o dvě světové války, kterých se naše země zúčastnila. Války měly na Čechy velký dopad. Docházelo ke ztrátám životů, ale i k materiálním a duchovním škodám. K dalším velkým společenským změnám pak došlo v roce 1948, 1968 a v roce 1989. Změny samozřejmě nastaly i v době po roce 1989. Změny, ke kterým došlo po roce 1989, měly vliv i na problematiku ohrožení terorismem. Kvůli změně politické orientace skončily přátelské vazby s některými státy, např. s Libyí a s Palestinou. Arabští teroristé tak mohou naše území znát a mohou se v něm dobře pohybovat. Může tak existovat strach z terorismu, který může vyplývat z aktivit ČR v muslimských částech světa (spoluúčast na osvobození Kuvajtu).

Hrozba teroristických útoků se zvýšila i díky válce v Iráku, kdy byla Česká republika na straně spojenců. Stejně tak mohlo mít vliv na zvýšení hrozby těmito útoky vyslání bojové jednotky do Afghánistánu a členství v protiteroristické koalici. (10)

V minulosti byla Česká republika relativně klidným místem ve srovnání s jinými zeměmi, kde probíhaly radikální změny na všech úrovních života. Ani tak jsme se bohužel nevyhnuly teroristickým útokům, které měly vliv na chod naší země. Ty nejzávažnější teroristické útoky prováděli studenti, kteří za ně byli většinou potrestáni trestem smrti málokdy vězením. (10)

Jak i Mareš píše: „*Jeden z nejvýznamnějších teroristických činů byl spáchán dne 8. 1. 1919 na Karla Kramáře, místopředsedu vlády za první republiky.*“ (10, s. 28)

Kdy si neznámý muž s místopředsedou vlády sjednal schůzku a hned po vstupu do jeho kanceláře vytáhl zbraň a vystřelil. Útočník byl krátce na to zadržen. Jednalo se o sotva dospělého Aloise Šťastného, který chtěl pomocí tohoto činu uspišit nástup bolševismu v Československu. Šťastný byl odsouzen k osmi letům vězení v těžkém žaláři. Po roce byl omilostněn a podmíněčně propuštěn. (10)

Dalším podobným útokem v období první republiky byla střelba na ministra financí Aloise Rašína. Ve chvíli, kdy Rašín nastupoval do auta, na něj vystřelil mladý muž. Motivem útočníka byl nesouhlas s Rašínovými politickými názory. (10)

Československo patřilo mezi tradiční útočiště pro různé mezinárodní organizace. Úzce spolupracovalo se zeměmi, které byly do terorismu zapletené. Školili se zde jejich bezpečnostní agenti. Československo dodávalo v období studené války výzbroj teroristickým organizacím po celém světě. Dokonce se ještě v nedávné době některé islámské organizace snažily o spolupráci se státními orgány ČR a snažily se navázat vztahy z dob bývalého Československa.

Útoky nebyly vždy vedené jen proti jedné konkrétní osobě. Na základě technologických změn postupně docházelo i ke změně forem útoků. Využívány byly i výbušniny. „*Dne 2. 6. 1990 došlo k atentátu na Staroměstském náměstí v Praze. Dosud neznámý pachatel umístil na podstavec sochy Jana Husa nástražný výbušný systém, jehož exploze zranila několik osob.*“ (10, 31)

Dalším bombovým útokem byl útok v Jeseníku, který se odehrál v květnu 1997. Jednalo se o výbuch v jednom z lázeňských domů. Následky tohoto útoku byly naštěstí jen materiální. Útočil zde ubytovaný host s přezdívkou „*Střelmistr*“, který dříve pracoval ve společnosti Synthesia Semtín a byl jedním z tvůrců trhaviny Semtex. Při výslechu sdělil, že trpí duševní poruchou. (10)

Útok výbušninou provedl v roce 1998 i pachatel na stanici tramvaje v Ostravě a v Praze. Vždy došlo k výbuchu ve chvíli, kdy se na těchto místech nacházelo velké množství lidí. Pachatel byl dopaden v roce 1999 a odsouzen k patnácti letům vězení. V těchto případech bylo cílem vydírání státních orgánů. (10)

Znaky terorismu měla i událost z roku 2000. Pachatel tehdy vyhrožoval pražské potravinářské společnosti, že jejich výrobky budou nakaženy salmonelou v případě neuhrazení určité finanční částky. Pachatel tohoto činu byl dopaden v roce 2001. (9, 11)

Dalším případem je čin z roku 2003, kdy hejtman Olomouckého kraje obdržel

anonymní dopis. Pachatel požadoval deset milionů korun. V dopise byla i výhružka, že v případě, že finance neobdrží, odpálí v Olomouci několik bomb. Jednu bombu uložil pachatel na železniční most a instruoval policii, kde bomba je. Bomba byla opravdu nalezena. Bylo tedy vedením města rozhodnuto, že požadovaná částka bude pachateli vyplacena. Podle pokynů anonyma byly peníze vyhozeny z vrtulníku na čtyřiceti různých místech. Pachatel tohoto činu nebyl nikdy dopaden. (9,11)

Díky tomu, že se Česká republika v roce 1999 stala součástí NATO, otevřely se možnosti různých bezpečnostních rizik. Přesto ještě není v Čechách terorismus vážnějším bezpečnostním problémem. (10)

Trestné činy se znaky terorismu, které na našem území byly realizovány po roce 1989, naštěstí nebyly tak velké a neměly takový rozsah, aby nějak silně poškodily životní či strategické zájmy České republiky. Přesto svým způsobem ovlivnily bezpečnost v České republice. Díky tomu vznikla u nás protiteroristická politika a zapojili jsme se do mezinárodní protiteroristické spolupráce.

V Čechách není terorismus vážnějším bezpečnostním problémem. Česká republika je relativně bezpečný stát. Zdroji terorismu u nás mohou být mezinárodní vztahy, extremismus, či jedinci nebo skupiny s patologickými sklony. (2)

5.2 Hrozba teroristického útoku v ČR

Terorismus je v současnosti jednou z největších bezpečnostních hrozeb. I když v České republice nebyl žádný vyloženě teroristický čin spáchán, neznamená to, že by se jí terorismus úplně vyhnul. Proběhlo několik činů, které měly některé znaky terorismu. Proběhlo několik teroristických prohlášení, výhružek a výzev k terorismu, v Čechách pobývalo několik sympatizantů různých teroristických skupin. Bohužel se nedá říct, že by byly Čechy vůči terorismu úplně imunní.

V Čechách zatím nebyla zaznamenána klasická teroristická akce. Zatím nebyl uskutečněn ani útok teroristů, který by měl mezinárodní charakter. Toto riziko ale nelze nijak podceňovat, neboť Česká republika je v současnosti dostatečně silně angažovaná v protiteroristické kampani. Jedná se hlavně o zahraniční mise (Afghánistán, Irák, Bosna a Hercegovina, Kosovo apod., kde naše jednotky rychlého nasazení, lékaři, odminovací jednotka apod., působili v rámci jednotek NATO, KFOR, SFOR. ČR spolupracuje i na misích, které nemají vojenský charakter a jejichž cílem je posílení stability v určitých zemích. Jde například o pomoc při výcviku policistů atp. Potenciální riziko terorismu v České republice existuje. Jedním z důvodů je i politická a ekonomická angažovanost ČR

v EU a v NATO. Možné nebezpečí souvisí i s kontakty, které Česká republika udržovala za minulého režimu se státy Blízkého a Středního východu. Mezi místa, která mohou být teroristickými činy ohrožena, patří:

- místa s velkou koncentrací obyvatel - autobusová a vlaková nádraží, metro, dále nákupní centra, školy, sportovní areály, divadla, kina apod.
- vládní objekty - hrad, budovy vlády, budovy parlamentu, budovy ministerstev, zastupitelské úřady apod.
- strategické objekty - vojenské objekty, zásobárny vody, elektrárny, tunely a mosty apod.
- ostatní důležité objekty - kulturní památky, důležité PC sítě apod. (10)

5.3 Protiteroristická politika ČR

5.3.1 Kompetence a pravomoci v boji proti terorismu

Teroristické útoky, které jsou záměrně plánované tak, aby byly překvapivé, velmi ztěžují zajištění bezpečnosti obyvatelstva. Přitom význam bezpečnosti obyvatelstva stále narůstá. S protiteroristickou politikou v současnosti velmi souvisí i další politiky např. zbrojní politika, protiextremistická politika, náboženská politika atd. Hlavním cílem protiteroristické politiky je eliminovat terorismus.

V České republice souvisí protiteroristická politika nejen s bezpečnostní politikou našeho státu, ale i s bezpečnostní politikou EU a mezinárodních organizací, kterých je ČR členem. Česká republika se tak díky tomu zapojuje do bojů proti terorismu i v mezinárodní sféře. Hlavní pravomoci v rámci protiteroristické politiky mají vláda ČR a prezident (vrchní velitel ozbrojených sil). Boj proti terorismu spadá do kompetence Ministerstva vnitra, Ministerstva zahraničních věcí a Ministerstva spravedlnosti. Samozřejmě vždy záleží na konkrétních okolnostech a může se stát, že boj proti terorismu může spadat i do kompetence jiných ministerstev. Legislativně zajišťuje protiteroristickou politiku státu Parlament ČR. V rámci zákonů a dalších právních norem spadá do kompetencí právní sféry. Poradním orgánem vlády v bezpečnostní oblasti je Bezpečnostní rada státu, do jejíž kompetence spadá i protiteroristická agenda. Vláda a Bezpečnostní rada státu hrají velkou úlohu i v rámci koordinace zpravodajských služeb. Bojem proti terorismu se zabývají všechny zpravodajské služby České republiky. Tyto služby navzájem spolupracují dle dohod, které uzavírají se souhlasem vlády. Velmi častá je u nich i mezinárodní spolupráce. Výměnu a předávání informací zpravodajských služeb zajišťuje Společná zpravodajská skupina, která byla založena v roce 2005. Tato skupina se zaměřuje na problematiku terorismu a jevy s ním související. V oblasti prevence se do protiteroristických aktivit před

průnikem teroristů nebo jejich spojenců k různým utajovaným skutečnostem zapojuje Národní bezpečnostní úřad. Boj proti terorismu spadá v rámci ministerstva vnitra pod Odbor bezpečnostní politiky. Policie se boji s terorismem věnuje v rámci § 2 odst. 1 písm. c) zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky. Boj proti terorismu je v rámci Policie ČR v kompetenci odboru terorismu a extremismu Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu. Pod patronátem Policie ČR funguje i speciální jednotka určená k zásahům v případě teroristických či podobných činů - Útvar rychlého nasazení (URNA). V rámci bojů s terorismem spolupracuje integrovaný záchranný sbor, kam patří hasičský sbor, Zdravotnická záchranná služba, Policie ČR, dále vyčleněné síly s prostředky ozbrojených sil a ostatní ozbrojené bezpečnostní a záchranné sbory. Většinou se jedná o dobu po teroristickém útoku. Mimořádné situace řeší i krajské a obecní úřady. (10)

5.3.2 Nástroje protiteroristické politiky

Mareš uvádí několik nástrojů protiteroristické politiky: (10)

- zpravodajské operace - pomocí nich jsou zjišťovány informace o teroristech
- policejní operace - jedná se hlavně o zadržování teroristů, osvobozování rukojmích apod.
- vojenské operace - díky nim je zajištěna likvidace teroristů a ochrana před nimi za použití vojenských prostředků, mezi tyto operace spadají i útoky na státy podporující terorismus
- právo - díky právu je zajištěno vymezení kompetenci protiteroristických orgánů a zároveň sankční normy pro postih teroristů
- preventivní opatření - jedná se hlavně o opatření technologická, která napomáhají k eliminaci terorismu
- politická činnost vedoucí k odstranění příčin terorismu - spadá sem diplomacie a politické vyjednávání
- civilní ochrana

5.3.3 Úloha zpravodajských služeb

Česká republika a její zpravodajské služby zaujímají dle Bezpečnostní strategie České republiky v boji proti terorismu velmi aktivní přístup. Důkazem je spoluvytváření a provádění mezinárodních úmluv, které se zaměřují na boj proti terorismu. Bezpečnostní strategie České republiky v boji proti terorismu je dokument, který byl vydán v roce 2013 Ministerstvem zahraničních věcí, po schválení Vlády ČR. Pojednává o strategických koncepcích ČR, kdy zohledňuje hrozbu obecného terorismu i kyberterorismu v moderní době. Česká republika přijímá různá preventivní opatření v souladu s protiteroristickou politikou Evropské unie i mezinárodní organizace NATO, kdy se zapojuje také do výměny

informací mezi zpravodajskými službami. Pro úspěšný boj s terorismem je získávání informací velmi důležité. Je nutné mít informace aktuální a přesné. V oblasti teroristické činnosti je získávání informací velice náročné. Zpravodajské činnosti lze rozdělit do tří kategorií. Strategické zpravodajství se zaměřuje na mezinárodní teroristické skupiny. Naopak taktické se zaměřuje na terorismus uvnitř státu a operativní pak již na konkrétní činy. (12)

„Zpravodajské služby jsou státní orgány pro získávání, shromažďování a vyhodnocování informací (dále jen "zabezpečování informací") důležitých pro ochranu ústavního zřízení, významných ekonomických zájmů, bezpečnost a obranu České republiky." (13)

V České republice fungují tyto zpravodajské služby (13):

Bezpečnostní informační služba (BIS)

BIS získává informace o organizovaném zločinu včetně terorismu a využívá speciální prostředky pro jeho potlačování. Při své činnosti musí vždy respektovat a chránit základní lidská práva a svobody. Shromažďuje informace o činnostech směřujících proti ústavnosti a demokratickým základům České republiky. Shromažďuje i informace, které se týkají zpravodajských služeb zahraničních států. Sleduje aktivity týkající se zisku materiálu, zařízení, komponentů či technologií a know-how využitelných pro vývoj a výrobu zbraní hromadného ničení.

Úřad pro zahraniční styky a informace (ÚZSI)

Tento úřad zajišťuje informace týkající se zahraniční politiky České republiky, které jsou důležité pro ochranu politických zájmů České republiky v zahraničí. Pozornost je zaměřena i na ohrožení zájmů NATO.

Vojenské zpravodajství

V rámci vojenského zpravodajství jsou shromažďovány informace o záměrech a činnostech, které by mohly vojensky ohrozit bezpečnost České republiky, konkrétně její obranyschopnost.

5.3.4 Strategické dokumenty

Národní akční plán

Národní akční plán je nejvýznamnějším dokumentem České republiky v boji proti terorismu. Poprvé byl přijat v roce 2002 a to ve formě usnesení Vlády České republiky (č.385/2002 z 10. 4. 2002). Každoročně je novelizován (naposledy usnesení č. 1466/2005 z 16. 11. 2005). Navazuje na rezoluci Rady bezpečnosti OSN č. 1373 z roku 2001 k boji proti terorismu a na Akční plán EU v boji proti terorismu. Národní akční plán

sjednocuje všechny základní úkoly, díky jejich splnění se zvýší připravenost země na případný teroristický útok proti zájmům České republiky doma i ve světě. V Národním akčním plánu je i jasné vymezení orgánů odpovědných za boj proti terorismu, kterými jsou Vláda České republiky, Bezpečnostní rada státu, Ústřední krizový štáb, Ministerstvo vnitra a zpravodajské služby. V tomto plánu je představena i deklarace země o schopnostech dodržet své závazky, které vyplývají z členství v NATO, v EU a ve většině mezinárodních organizací. Vše, co Národní akční plán obsahuje a řeší, je srovnatelné s oblastmi v zahraničí.

Jde o tyto oblasti a kroky:

- bezpečnostní, vojenské a policejní - jde hlavně o kontroly osob a vozidel, ostraha důležitých budov
- legislativní - jedná se o právní ošetření celé agendy
- operativní - uvádí možnost užití operativních prostředků v boji proti terorismu
- kroky v oblasti hraničních kontrol a imigrační politiky
- kroky proti zamezení financování terorismu
- organizační postupy – jedná se o kroky usnadňující spolupráci mezi zpravodajskými službami a silovými resorty v rámci států i v mezinárodním měřítku
- prověrky zaměstnanců - jde zejména o prověrky u letištního personálu
- kroky v rámci oblasti civilní ochrany a resortu zdravotnictví - jedná se o zajištění vody a potravin pro případ krize a zajištění krytů. (12)

Strategie boje proti terorismu od roku 2013

Přestože tato strategie vychází z národního akčního plánu boje proti terorismu, liší se její celkové pojetí. Proto má i nový název. V tomto dokumentu jsou popsány základní principy boje proti terorismu v České republice. Neobsahuje rozpis konkrétních úkolů na následující období jako Národní akční plán. Upozorňuje na existující problémy, ale neobsahuje konkrétní úkoly.

Obsahem strategie je:

- zlepšení komunikace a spolupráce mezi subjekty, které jsou zapojeny do boje proti terorismu
- ochrana obyvatelstva, kritické infrastruktury a cílů, které jsou potencionálně zranitelné teroristickým útokem

- bezpečnostní výzkum, vzdělávání a informování veřejnosti ve vztahu ke konkrétním aspektům boje proti terorismu
- prevence radikalizace ve společnosti a boj proti náboru do teroristických skupin
- legislativní a mezinárodně - smluvní otázky. (12)

5.4 Ochrana obyvatel před teroristickými útoky

5.4.1 Pojem ochrana obyvatel

Ještě v nedávné době se terorismu nepřikládala až tak velký význam. Zlom nastal až 11. září 2001, kdy došlo k teroristickému útoku na Světové obchodní centrum v USA. Od té doby se všechny země začaly otázkou ochrany obyvatelstva před terorismem podrobně zabývat. Pod pojmem ochrana obyvatelstva si spousta lidí představuje jen snahu o evakuaci obyvatel z nebezpečného místa na místo, kde nebezpečí nehrozí. Ochrana obyvatelstva je však daleko širší a složitější a obsahuje několik na sebe navazujících opatření. (14)

Mezi prvky ochrany obyvatelstva (civilní ochrany) patří varování obyvatelstva, evakuace, ukrytí a další opatření k zabezpečení ochrany jeho zdraví, života a majetku. U ochrany před zbraněmi hromadného ničení se jedná o takové kroky, které mají oslabit vliv a odstranit následky ničivých účinků zbraní hromadného ničení. Jde o souhrn organizačních a technických preventivních, represivních a likvidačních bezpečnostních opatření, mezi které patří například detekce a monitorování nebezpečných látek, varování, ochrana osob a materiálů, zdravotnická opatření apod. Ochrana obyvatelstva je velmi důležitá a proto je nutné věnovat jí dostatečnou pozornost. Za ochranu obyvatelstva zodpovídá stát. Hlavním posláním a jednou z nejvyšších hodnot v demokratické společnosti je ochrana lidských životů a lidského zdraví. (14)

5.4.2 Vývoj ochrany obyvatel v Čechách

Vývoj ochrany obyvatel před teroristickými útoky samozřejmě souvisí s vývojem terorismu a s technologickým vývojem. Už v roce 1929 bylo z iniciativy Ministerstva obrany založeno Ústředí obrany obyvatelstva, které se zabývalo možnostmi protiletectvé ochrany obyvatelstva. Byla to reakce na složitý vývoj mezinárodní politické situace po první světové válce, kdy narůstala obava z ohrožení obyvatel v případě vzniku válečného konfliktu letectvem. V první polovině třicátých let došlo k velkému posunu v oblasti ochrany obyvatel. Bylo stále více jasné, že Německo bude chtít dosáhnout svých cílů i za použití agrese. Na to reagovalo Státní vedení Československé republiky řadou opatření, která vyústila až v přijetí zákona č. 82/1935 Sb., o ochraně a obraně proti

leteckým útokům. Vydání tohoto zákona a zřízení Civilní protiletecké obrany vytvořilo základ zákonného opatření pro ochranu obyvatelstva. Zodpovědnost za ochranu obyvatelstva měl stát. Již se nejednalo o dobrovolnou a polooficiální činnost. Civilní protileteckou obranu mělo v kompetenci Ministerstvo vnitra. Velká pozornost se věnovala kolektivní ochraně, ale i individuální ochrana byla řešena. Do této doby spadá i výroba československých plynových masek, které zajišťovaly větší ochranu, než masky zahraniční a zároveň byly cenově dostupné. V období okupace Německem byla Civilní protiletecká obrana fakticky likvidována. Její složky a materiální vybavení připadlo německé protivzdušné obraně. Po roce 1945 prakticky přestala Civilní protiletecká obrana existovat. Snahy o její obnovu se začaly objevovat až po roce 1948. V roce 1951 byly Vládním usnesením o civilní ochraně vymezeny základní prvky organizace civilní ochrany, která patřila pod Ministerstvo vnitra. Organizační struktura ochrany byla tehdy tvořena vojenskou a nevojenskou částí. Od roku 1976 spadá civilní obrana pod Ministerstvo obrany. (14)

Díky zásadním politickým i společenským změnám, které nastaly po roce 1989, došlo i k velkým právním, strukturálním a institucionálním změnám v oblasti ochrany obyvatelstva. Po roce 1993, kdy vznikla samostatná Česká republika, došlo k množství systémových, organizačních a legislativních změn, mezi které patří i změna názvu. Od roku 1993 tak hovoříme o civilní ochraně a po roce 2000 po přijetí nové legislativy o ochraně obyvatelstva. Hlavním cílem po rozpadu federace bylo vytvoření moderního systému ochrany obyvatelstva. Od roku 2000 spadá výkon státní správy ve věcech civilní obrany pod Ministerstvo vnitra. I přesto, že byl vnímán význam ochrany obyvatelstva a docházelo ke zlepšení systému obrany obyvatelstva, byla ucelená koncepce ochrany obyvatelstva přijata až v roce 2002. Koncepce přijatá vládou ČR byla platná do roku 2006 s výhledem do roku 2013. Pojem ochrana obyvatelstva byl do našeho právního řádu zaveden až díky zákonu č. 239/200 Sb., o integrovaném záchranném systému. (14)

5.4.3 Základní opatření v oblasti ochrany obyvatel

Mezi základní opatření v oblasti ochrany obyvatelstva se řadí preventivní opatření, represivní opatření, ochranná opatření, záchranná a likvidační opatření. Jednotlivá opatření spolu velmi úzce souvisí a někdy se i prolínají jednotlivé skupiny. Představují dostatečnou a účinnou ochranu pro obyvatelstvo i pro příslušníky záchranných sil. (14)

- Preventivní opatření – Mezi preventivní opatření patří hlavně zpracování krizových plánů a legislativy. Patří sem analýzy rizik, analýzy možných a reálných hrozeb a jejich

možných následků, modelace a simulace možných situací, tvorba vhodných modelů chování, spolupráce a kooperace pro odezvy na takové situace, identifikace a monitorování všech potenciálních kontaminantů (radioaktivní látky, bojové chemické látky, průmyslové toxické látky, bojové biologické látky atd.), odstrašování teroristů (informovaností o připravenosti čelit terorismu, zveřejňování sankcí za teroristické činy atd.), zabezpečení ochrany důležitých míst (laboratoře, letiště, průmyslové budovy atd.), přiměřené informování veřejnosti o výsledcích a výstupech v oblasti ochrany obyvatelstva, vzdělávání a výcvik jednotlivých skupin obyvatelstva v oblasti ochrany.

- **Represivní opatření** – Do této skupiny patří hlavně včasné odhalování příprav a aktivit směřujících k provedení chemického, biologického či jaderného teroristického činu a dále zneškodňování jednotlivců či teroristických skupin připravujících se na provedení teroristického útoku.

- **Ochranná opatření** – Mezi ochranná opatření patří včasné varování vlastních ohrožených zaměstnanců a obyvatelstva, informování jednotlivých složek integrovaného zásahového systému a organizací nezbytných pro záchranu osob a likvidaci následků teroristického činu, zajištění vybavení prostředky ochrany jednotlivých skupin obyvatelstva, využití ochranných vlastností budov (utěsnění oken a dveří, vypnutí ventilačních systémů a vzduchotechniky atd.), využití stávajících úkrytů, evakuace obyvatel z ohrožených území na bezpečná místa, dodržování bezpečnostních opatření pro nouzové přežití (dodržování hygienických pravidel, zákaz konzumace neproověřených potravin atd.), uzavření a kontrola hranic napadeného prostoru, zamezení nekontrolovaného pohybu osob a techniky.

- **Záchranná a likvidační opatření** – Významným předpokladem pro úspěšnou obnovu zasaženého území a účinnou záchranu obyvatelstva je propracovaný systém záchranných a likvidačních opatření. Mezi nejdůležitější opatření patří zdravotnické opatření (první pomoc, diagnostika, hospitalizace atd.), identifikování a pohřbení mrtvých, likvidace uhynulých zvířat, zajištění hygieny obyvatel, dekontaminace materiálu a techniky atd.

5.4.4 Koncepce ochrany obyvatelstva

V současnosti platí Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030, která je klíčovým dokumentem popisující systém ochrany v celé jeho šíři. Týká se přípravy a realizace opatření k ochraně obyvatelstva v souvislosti s existujícími i předpokládanými bezpečnostními hrozbami. Cílem je identifikovat slabá místa systému, k jejichž odstranění uvádí několik úkolů a opatření. Realizace těchto úkolů je rozložena

do průběhu sedmi let (od roku 2013 do roku 2020). Také uvádí základní strategii budoucího vývoje v oblasti ochrany obyvatelstva až do roku 2020. (14)

PRAKTICKÁ ČÁST

6 CÍLE PRÁCE A STANOVENÉ HYPOTÉZY

6.1 Cíle práce

C1: Zjistit, jestli je pro lidi problematika terorismu v ČR aktuální a jak velká je dle nich šance teroristického útoku na našem území.

C2: Zjistit, zda si lidé myslí, že jsou naše bezpečnostní složky připraveny na hrozbu teroristického útoku.

C3: Zjistit, jakým způsobem se lidé na téma problematiky terorismu informují.

6.2 Hypotézy

H1: Předpokládáme, že je pro většinu lidí problematika terorismu v ČR aktuální.

H2: Předpokládáme, že většina lidí si myslí o našich bezpečnostních složkách, že jsou připraveny na hrozbu teroristického útoku.

H3: Domníváme se, že informovanost o terorismu není dle respondentů dostatečná.

H4: Domníváme se, že lidé sledují i jiná než komerční média, tudíž že znají pojem nekomerční médium.

H5: Předpokládáme, že lidé spojují Islám s terorismem.

METODIKA VÝZKUMU

Pro vypracování praktické části naší bakalářské práce jsme zvolili kvantitativní metodu, konkrétně formou zpracování dotazníku. Tento způsob je efektivní a vhodný. Dotazník byl anonymní. Byl vystaven v elektronické podobě na různých webech. Sběr dat probíhal po dobu 1 měsíce a to v únoru 2017.

Dotazník obsahuje celkem 20 otázek. Je složen z otázek otevřených a uzavřených. Obsahuje osmnáct otázek povinných a dvě otázky nepovinné, které navazují na otázky jim předcházející.

Pro přehledné vyhodnocení dat jsme použili tabulky a grafy vytvořené v programu Microsoft Office Excel 2010 na základě zjištěných výsledků. Dotazník je v plné podobě uveden v příloze číslo 1.

7 VZOREK RESPONDENTŮ

Cílovou skupinou pro náš výzkum byla široká veřejnost. Dotazníky byly rozeslány v elektronické podobě. Výzkumu se zúčastnilo 330 respondentů různého věku. Vyplnilo jej více žen než mužů.

8 ZPRACOVÁNÍ ZÍSKANÝCH ÚDAJŮ

Získané údaje z našeho výzkumného šetření byly zpracovány v programu Microsoft Office Excel 2010 v podobě tabulek a grafů. Nashromážděná data jsou uvedena v procentech a také v celých číslech. Celá čísla představují počty odpovědí respondentů u jednotlivých otázek.

9 PREZENTACE A INTERPRETACE ZÍSKANÝCH ÚDAJŮ

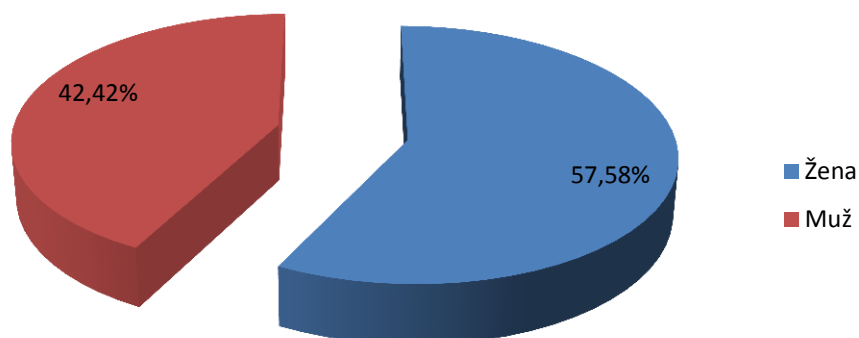
Otázka č. 1: Jste muž/žena?

Tabulka 1 Pohlaví respondentů

Pohlaví	Procenta	Počet
Žena	57,58%	190
Muž	42,42%	140
Celkem	100,00%	330

Zdroj: vlastní

Graf 1 Pohlaví respondentů

Zdroj: vlastní

Z tabulky 1 a grafu 1 vyplývá, že množství respondentů je celkem 330 (100%). Z tohoto počtu odpovídalo 190 (57,58%) žen a 140 (42,42%) mužů.

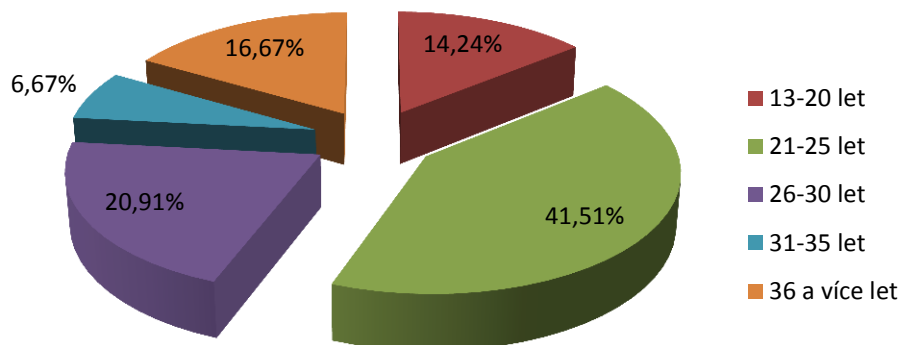
Otázka č. 2: Kolik je Vám let?

Tabulka 2 Věk respondentů

Věk	Procenta	Počet
13-20 let	14,24%	47
21-25 let	41,51%	137
26-30 let	20,91%	69
31-35 let	6,67%	22
36 a více let	16,67%	55
Celkem	100,00%	330

Zdroj: vlastní

Graf 2 Věk respondentů

Zdroj: vlastní

Z tabulky 2 a grafu 2 vyplývá, že největší skupinu tvořili respondenti ve věku 21 – 25 let, kterých bylo 137 (41,51%). Druhou největší skupinou byli lidé ve věku 26 – 30 let, kterých bylo 69 (20,91%). Třetí skupinu tvořili respondenti, kterým je 36 a více let, sem se zařadilo 55 (16,67%) lidí. Dále lidé ve věku 13 – 20 let, těch bylo celkem 47 (14,24%) a poslední pátou skupinou byli lidé ve věku 31 – 35 let, kterých bylo 22 (6,67%).

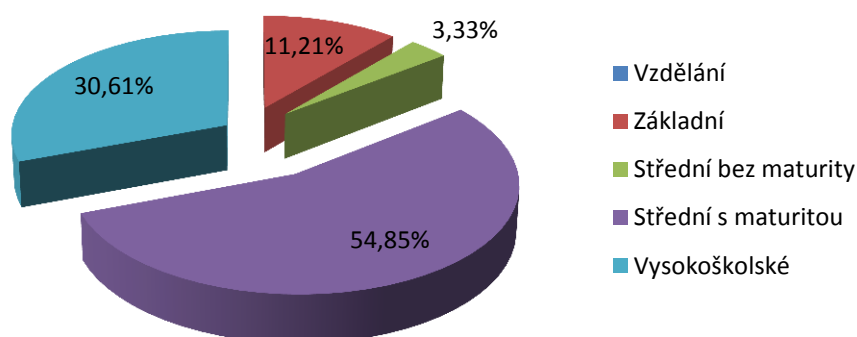
Otázka č. 3: Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Tabulka 3 Nejvyšší dosažené vzdělání

Vzdělání	Procenta	Počet
Základní	11,21%	37
Střední bez maturity	3,33%	11
Střední s maturitou	54,85%	181
Vysokoškolské	30,61%	101
Celkem	100,00%	330

Zdroj: vlastní

Graf 3 Nejvyšší dosažené vzdělání

Zdroj: vlastní

V této otázce odpovídali respondenti, jaké mají nejvyšší dosažené vzdělání. Z 330 respondentů tvořili nejmenší skupinu lidé se středoškolským vzděláním bez maturity a to přesně 11 (3,33%) lidí. Další skupinu tvořili lidé se základním vzděláním – 37 (11,21%) lidí. Středoškolské vzdělání s maturitou uvedlo 181 (54,85%) respondentů a vysokoškolské 101 (30,61%) dotazovaných.

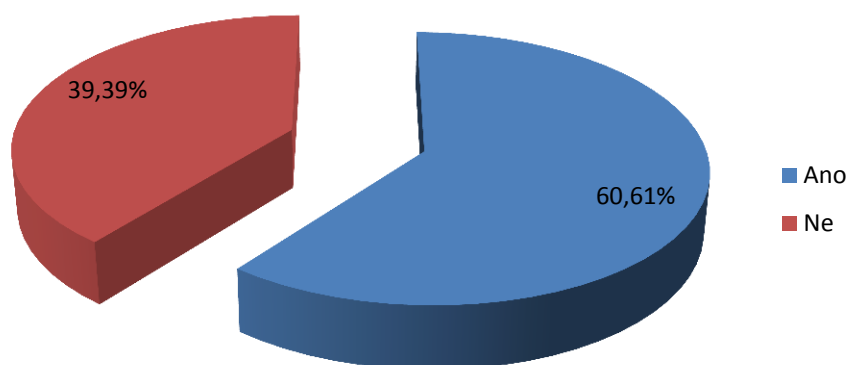
Otázka č. 4: Myslíte si, že je problematika terorismu pro ČR aktuální?

Tabulka 4 Problematika terorismu pro ČR

Odověď	Procenta	Počet
Ano	60,61%	200
Ne	39,39%	130
Celkem	100,00%	330

Zdroj: vlastní

Graf 4 Problematika terorismu pro ČR

Zdroj: vlastní

V této otázce odpovídali respondenti, zdali pokládají problematiku terorismu v ČR za aktuální. Odověď ano zvolilo 200 (60,61%) dotazovaných a odověď ne 130 (39,39%).

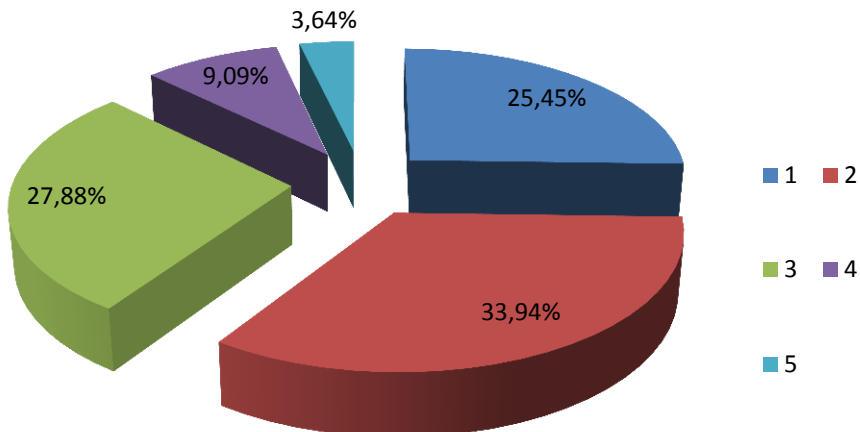
Otázka č. 5: Jaká je podle Vás šance, že se ČR stane obětí teroristického útoku? (1 – nízká, 5 – vysoká)

Tabulka 5 Šance teroristického útoku pro ČR

Odpověď	Procenta	Počet
1	25,45%	84
2	33,94%	112
3	27,88%	92
4	9,09%	30
5	3,64%	12
Celkem	100,00%	330

Zdroj: vlastní

Graf 5 Šance teroristického útoku pro ČR

Zdroj: vlastní

Z tabulky 5 vyplývá, že nejvíce dotazovaných – 112 (33,94%) - zvolilo možnost 2, čili pokládají šanci za nízkou, za ještě nižší jí pokládalo 84 (25,45%) lidí. Další skupinu tvořili lidé, kteří volili střední cestu, možnost 3 a těch bylo 92 (27,88%). Možnost 4 zvolilo 30 (9,09%) dotazovaných a poslední, čili nejvyšší šanci vybralo 12 (3,64%) dotazovaných.

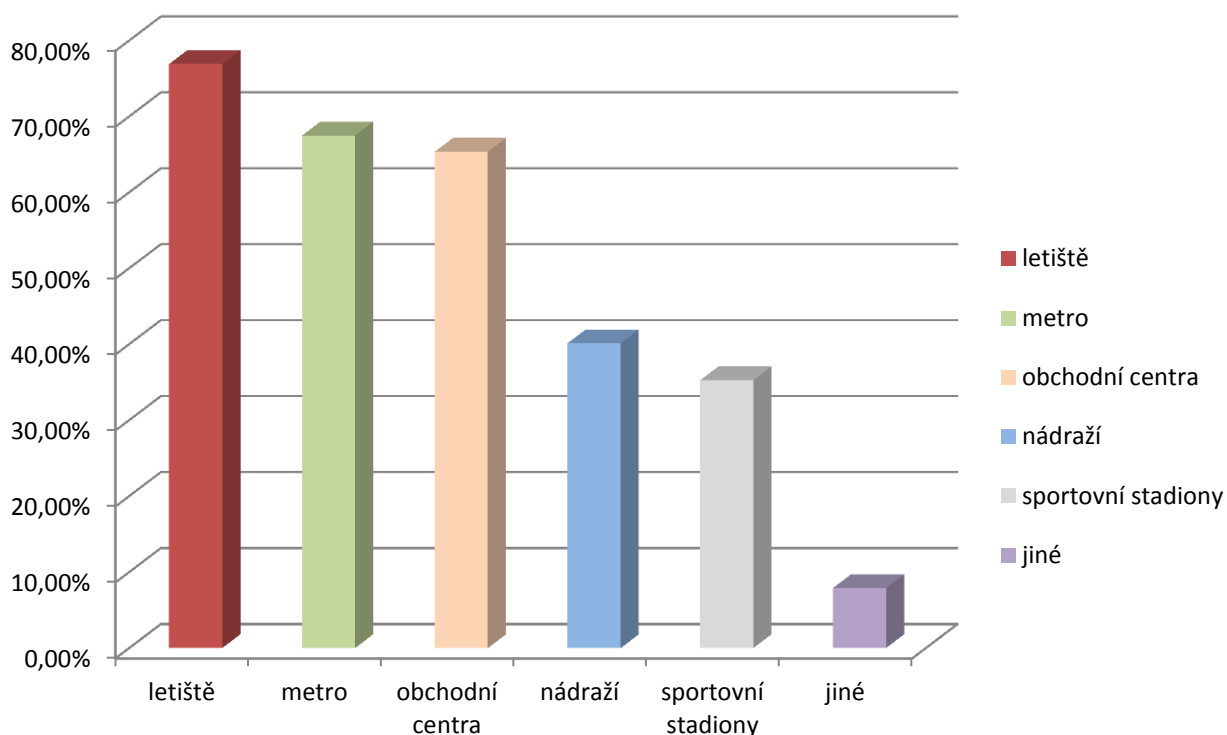
Otázka č. 6: Které lokality jsou podle Vás nejvíce ohroženy teroristickým útokem?

Tabulka 6 Ohrožené lokality

Lokalita	Procenta	Počet
Letiště	76,90%	253
Metro	67,47%	222
Obchodní centra	65,35%	215
Nádraží	40,12%	132
Sportovní stadiony	35,26%	116
Jiné	7,90%	26

Zdroj: vlastní

Graf 6 Ohrožené lokality

Zdroj: vlastní

V otázce č. 6 mohl respondent zvolit více odpovědí. Odpověď letiště zvolilo 253 (76,9%) lidí, metro 222 (67,47%), obchodní centra 215 (65,35%), nádraží 132 (40,12%), sportovní stadiony 116 (35,26%) a možnost jiné uvedlo 26 (7,9%) dotazovaných.

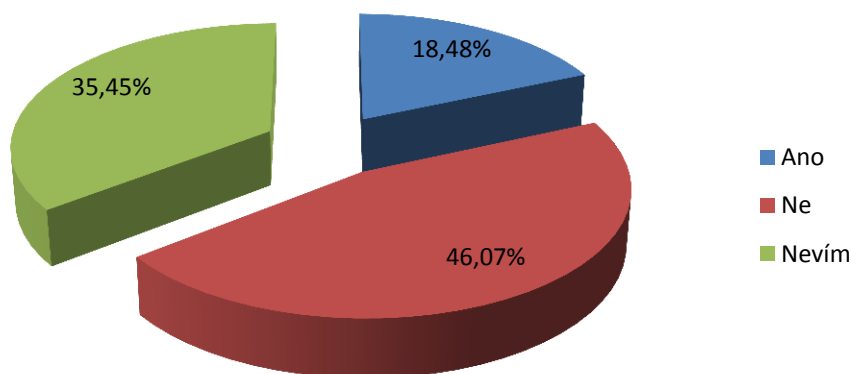
Otázka č. 7 : Myslíte si, že je ČR, co se týče bezpečnostních složek připravena na hrozbu teroristického útoku?

Tabulka 7 Připravenost bezpečnostních složek

Odpověď	Procenta	Počet
Ano	18,48%	61
Ne	46,07%	152
Nevím	35,45%	117
Celkem	100,00%	330

Zdroj: vlastní

Graf 7 Připravenost bezpečnostních složek

Zdroj: vlastní

Z tabulky 7 a grafu 7 můžeme vidět, že nejvíce respondentů – 152 (46,07%) si myslí, že ČR není, co se týče bezpečnostních složek připravena na hrozbu teroristického útoku. Druhou největší skupinou byli respondenti volící možnost neví – 117 (35,45%) lidí. Možnost ano zvolilo pouze 61 (18,48%) dotazovaných.

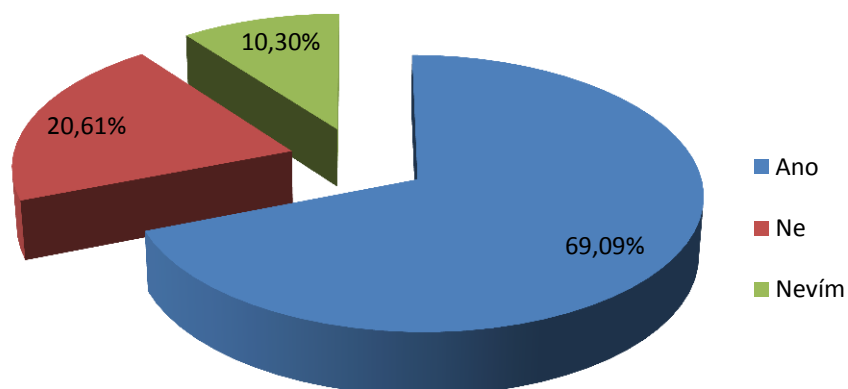
Otázka č. 8: Myslíte si, že je Islám spojený s terorismem?

Tabulka 8 Spojení Islámu s terorismem

Odpověď	Procenta	Počet
Ano	69,09%	228
Ne	20,61%	68
Nevím	10,30%	34
Celkem	100,00%	330

Zdroj: vlastní

Graf 8 Spojení Islámu s terorismem

Zdroj: vlastní

V otázce č. 8 dotazovaní vyjadřovali svůj názor, zdali si myslí, že je Islám spojen s terorismem. Možnost ano zvolilo 228 (69,09) dotazovaných, možnost ne vybralo 68 (20,61%) dotazovaných a možnost nevím zvolilo 34 (10,3%) dotazovaných.

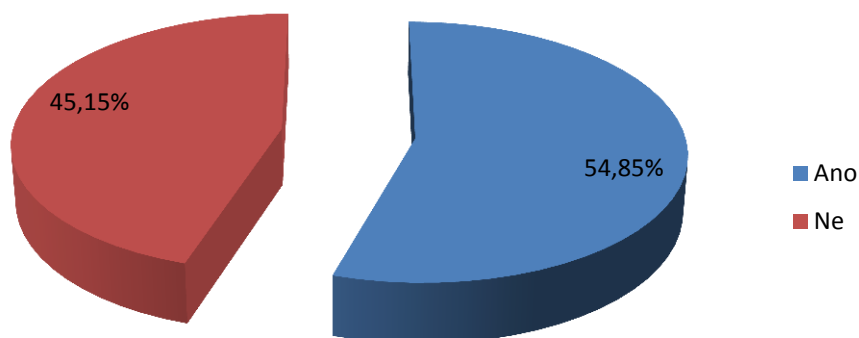
Otázka č. 9: Myslíte si, že by útok teroristů mohla vyvolat účast české armády na vojenských operacích NATO na Blízkém východě?

Tabulka 9 Účast české armády na vojenských operacích NATO jako potenciální hrozba

Odpověď	Procenta	Počet
Ano	54,85%	181
Ne	45,15%	149
Celkem	100,00%	330

Zdroj: vlastní

Graf 9 Účast české armády na vojenských operacích NATO jako potenciální hrozba

Zdroj: vlastní

Z tabulky 9 a grafu 9 vyplývá, že více lidí si myslí, že by účast české armády na vojenských operacích NATO na Blízkém východě mohla vyvolat útok teroristů, možnost ano zvolilo 181 (54,85%) dotazovaných. Nemyslí si to 149 (45,15%) dotazovaných.

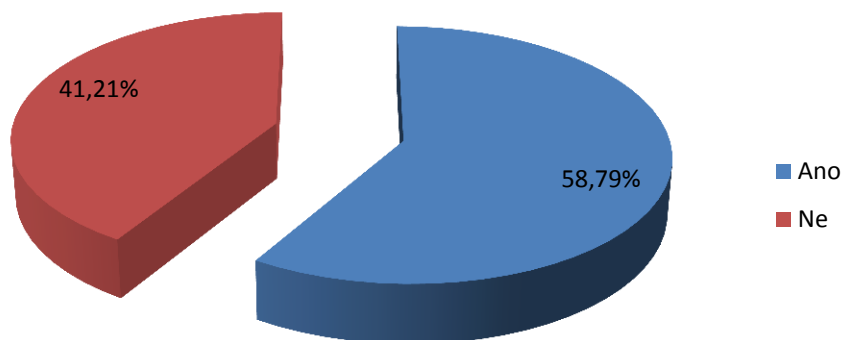
Otázka č. 10: Myslíte si, že muslimové žijící na území ČR by mohli být potenciální teroristé?

Tabulka 10 Muslimové žijící na území ČR jako potenciální teroristé

Odpověď	Procenta	Počet
Ano	58,79%	194
Ne	41,21%	136
Celkem	100,00%	330

Zdroj: vlastní

Graf 10 Muslimové žijící na území ČR jako potenciální teroristé

Zdroj: vlastní

Z výsledků této otázky vyplývá, že 194 (58,79%) dotazovaných si myslí, že muslimové žijící na území ČR, by mohli být potenciálními teroristy, nemyslí si to 136 (41,21%) dotazovaných.

Otázka č. 11: Byl/a jste svědkem teroristického útoku?

Tabulka 11 Svědek teroristického útoku

Odpověď	Procenta	Počet
Ano	2,10%	7
Ne	97,90%	323
Celkem	100,00%	330

Zdroj: vlastní

Na otázku č. 11 odpovědělo ano 7 (2,1%) dotazovaných. 323 (97,9%) dotazovaných se nikdy nestalo svědkem teroristického útoku.

Otázka č. 12: Pokud ano, v jaké zemi?

Tabulka 12

Odpověď	Počet
Kosovo	1
Rusko	1
Vánoční ostrov	1
Francie	2
Německo	1
Írán	1

Zdroj: vlastní

Otázka č. 12 navazovala na otázku č. 11, byla nepovinná a dozvěděli jsme se z ní, že ze 7 lidí, kteří odpověděli v předchozí otázce ano, se dva stali svědky teroristického útoku ve Francii, jeden v Kosovu, jeden v Rusku, jeden na Vánočním ostrově, jeden v Německu a jeden v Íránu.

Otázka č. 13: Jak byste ohodnotili momentální řešení migrační krize? (od 1 do 5, jako ve škole)

Tabulka 13 Hodnocení řešení migrační krize

Odpověď	Procenta	Počet
1	1,21%	4
2	4,55%	15
3	26,06%	86
4	32,12%	106
5	36,06%	119
Celkem	100,00%	330

Zdroj: vlastní

Z tabulky 13 vyplývá, že nejvíce lidí hodnotí řešení migrační krize jako velmi špatné, zvolili proto možnost 5 – 119 (36,06%) dotazovaných. Možnost 4 zvolilo 106 (32,12%) dotazovaných, možnost 3 vybralo 86 (26,06%) dotazovaných. Poslední dvě možnosti se rozdělily pouze mezi 19 lidí – možnost 2 zvolilo 15 (4,55%) z nich a možnost 1 jen 4 (1,21%) z celkového počtu dotazovaných.

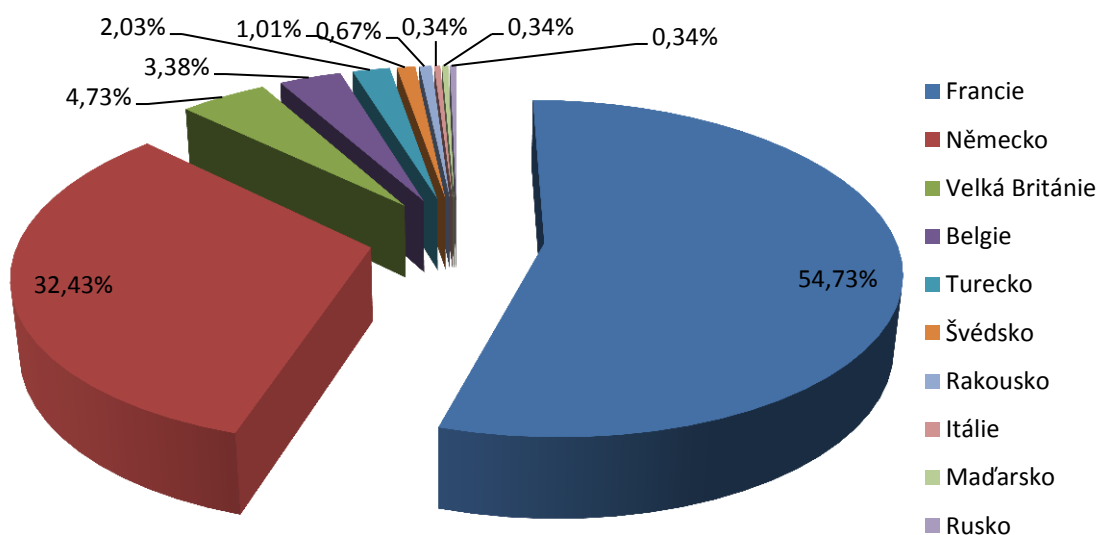
Otázka č. 14: Uved'te jednu ze zemí Evropy, která je podle Vás nejvíce ohrožena terorismem.

Tabulka 14 Nejvíce ohrožená země Evropy

Země	Procenta	Počet
Francie	54,73%	162
Německo	32,43%	96
Velká Británie	4,73%	14
Belgie	3,38%	10
Turecko	2,03%	6
Švédsko	1,01%	3
Rakousko	0,67%	2
Itálie	0,34%	1
Maďarsko	0,34%	1
Rusko	0,34%	1
Celkem	100,00%	296

Zdroj: vlastní

Graf 11 Nejvíce ohrožená země Evropy

Zdroj: vlastní

Na otázku č. 14 jsme získali různé odpovědi, nejčastěji psali lidé Francii (162), druhou nejčastější odpovědí bylo Německo (96) a třetí Velká Británie, tu ale napsalo už jen 14 lidí.

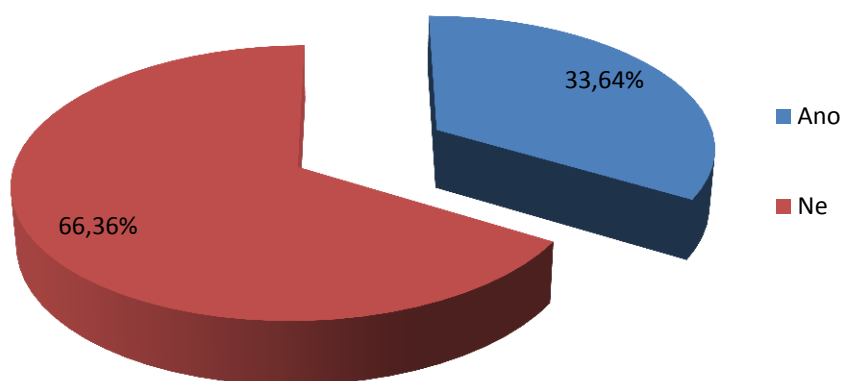
Otázka č. 15: Myslíte si, že je informovanost o terorismu dostatečná?

Tabulka 15 Informovanost o terorismu

Odpověď	Procenta	Počet
Ano	33,64%	111
Ne	66,36%	219
Celkem	100,00%	330

Zdroj: vlastní

Graf 12 Informovanost o terorismu

Zdroj: vlastní

111 (33,64%) dotazovaných odpovědělo na otázku č. 15 ano, čili si myslí, že informovanost o terorismu je dostatečná. Odpověď ne zvolilo 219 (66,36%) dotazovaných.

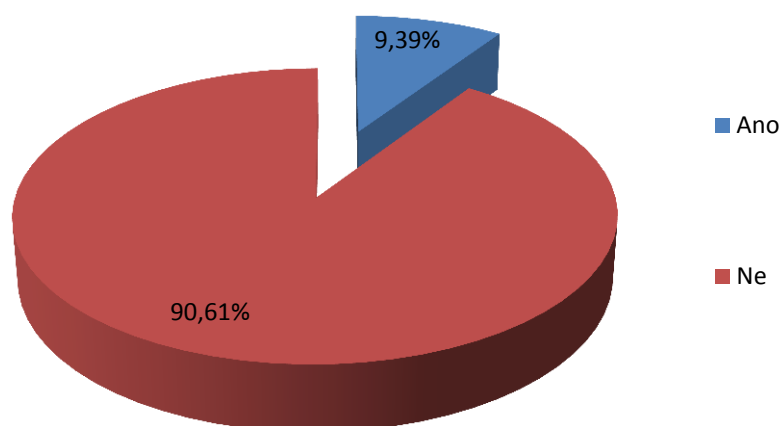
Otázka č. 16: Věříte médiím vše, co nám o terorismu sdělují?

Tabulka 16 Důvěra k médiím

Odpověď	Procenta	Počet
Ano	9,39%	31
Ne	90,61%	299
Celkem	100,00%	330

Zdroj: vlastní

Graf 13 Důvěra k médiím

Zdroj: vlastní

V tabulce 16 a grafu 13 vidíme, že většina – 299 (90,61%) dotazovaných nevěří médiím vše, co nám o terorismu sdělují, proto zvolili možnost ne. Možnost ano zvolilo 31 (9,39%) dotazovaných.

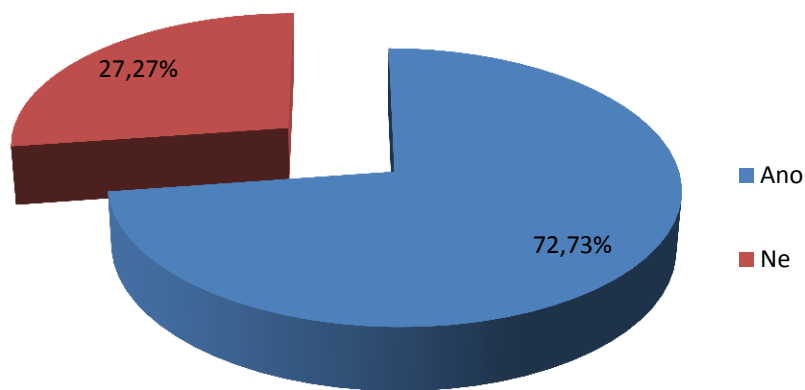
Otázka č. 17: Sledujete i jiná než komerční média, abyste získali více informací?

Tabulka 17 Sledování nekomerčních médií

Odpověď	Procenta	Počet
Ano	72,73%	240
Ne	27,27%	90
Celkem	100,00%	330

Zdroj: vlastní

Graf 14 Sledování nekomerčních médií

Zdroj: vlastní

Z tabulky 17 a grafu 14 vyplývá, že 240 (72,73%) dotazovaných sleduje i jiná než komerční média, proto vybrali možnost ano. Nesleduje je 90 (27,27%) dotazovaných, proto zvolili možnost ne.

Otázka č. 18: Pokud ano, jaká?

Tato otázka bohužel nemůže být kvalitně vyhodnocena, protože lidé nevědí, co jsou nekomerční média. Otázka navazovala na předchozí a byla nepovinná. Respondent měl svými slovy vypsát odpověď. Odpovědí bylo celkem 130, ačkoliv v předchozí otázce odpovědělo kladně 240 lidí.

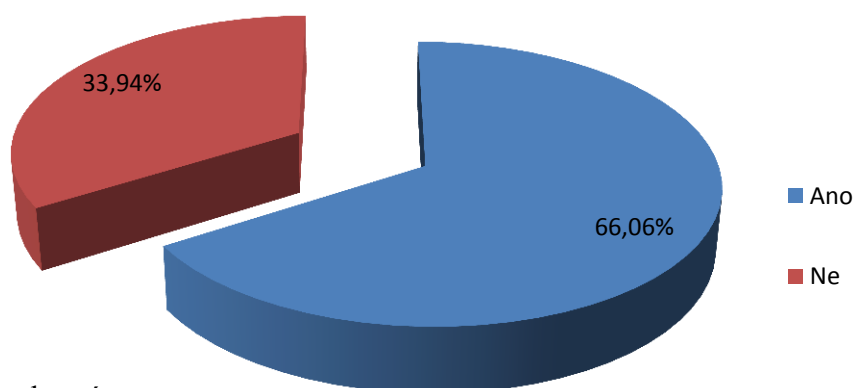
Otázka č. 19: Znáte nějaké teroristické organizace nespojené s Islámem?

Tabulka 18 Znalost organizací nespojených s islámem

Odpověď	Procenta	Počet
Ano	66,06%	218
Ne	33,94%	112
Celkem	100,00%	330

Zdroj: vlastní

Graf 15 Znalost organizací nespojených s Islámem

Zdroj: vlastní

218 (66,06%) respondentů uvedlo, že zná teroristické organizace nespojené s Islámem. 112 (33,94%) respondentů uvedlo, že žádné takové organizace nezná.

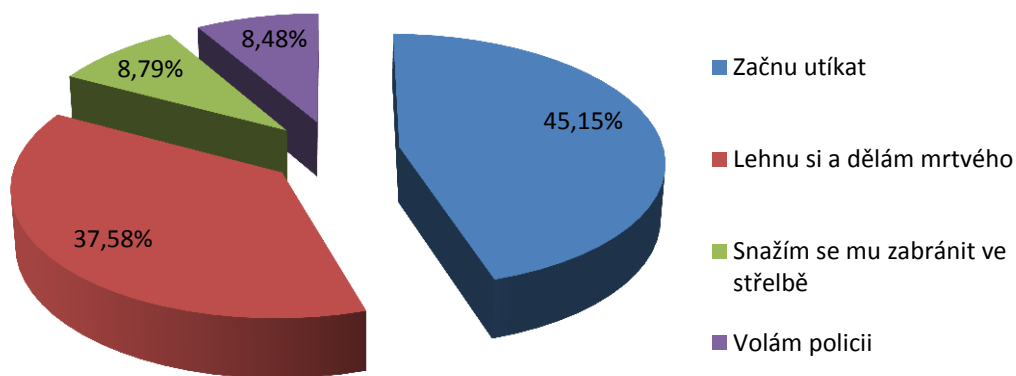
Otázka č. 20: Příklad: Stojíte na nádraží ve vestibulu plném lidí, najednou se objeví člověk a začne střílet, jak byste se zachovali?

Tabulka 19 Hypotetická reakce respondentů při teroristickém útoku

Odpověď	Procenta	Počet
Začnu utíkat	45,15%	149
Lehnu si a dělám mrtvého	37,58%	124
Snažím se mu zabránit ve střelbě	8,79%	29
Volám policii	8,48%	28
Celkem	100,00%	330

Zdroj: vlastní

Graf 16 Hypotetická reakce respondentů při teroristickém útoku

Zdroj: vlastní

Otázka č. 20 byla zaměřena na úvahu respondentů, jak by se zachovali při teroristickém útoku. Na výběr byly 4 možnosti. Možnost „začnu utíkat“ zvolilo 149 (45,15%) respondentů, další možností bylo „lehnu si a dělám mrtvého“, již zvolilo 124 (37,58%) respondentů. S třetí možností „snažím se mu zabránit ve střelbě“ se ztotožnilo 29 (8,79%) dotazovaných a nejméně dotazovaných by volalo policii, a to 28 (8,48%).

10 DISKUZE

Bakalářská práce je zaměřena na problematiku terorismu. Pro vypracování praktické části naší práce jsme zvolili kvantitativní metodu. K vyhodnocení výzkumného šetření jsme použili námi vytvořený dotazník, který byl zveřejněn na internetu, konkrétně na serveru vyplnto.cz. Celkem se zúčastnilo 330 respondentů. S některými odpověďmi jsem se sama ztotožnila, ovšem některé mne překvapily. Abychom mohli výzkumné šetření provést, na začátku jsme si stanovili cíle a hypotézy. Odpovědi respondentů jsme vyhodnotili a získané výsledky nám nyní potvrdí či vyvrátí stanovené hypotézy.

H1: Předpokládáme, že je pro většinu lidí problematika terorismu aktuální.

K vyhodnocení první hypotézy jsme použili otázky č. 4 a 5.

Otázkou č. 4 jsme zjišťovali, zda si lidé myslí, že je problematika terorismu v ČR aktuální. Zjistili jsme, že 60,61% respondentů pokládá tuto problematiku za aktuální a 39,39% ji za aktuální nepovažuje. Na čtvrtou otázku volně navazovala otázka pátá, kdy měl respondent dle jeho názoru stanovit pomocí čísel 1 až 5 (1 – nejnižší, 5 – nejvyšší), jak vysokou šanci dává hrozbě teroristického útoku na našem území. Číslo jedna zvolilo 25,45% respondentů, největší skupinu lidí utvořili ti, kteří zvolili možnost 2 (33,94%). Číslo 3 vybralo 27,88% respondentů, u možností 4 a 5 už byly procenta výrazně nižší.

Pro potvrzení naší první hypotézy stačilo, aby více než 50% respondentů odpovědělo ano na otázku č. 4. Z otázky č. 5 sice nevychází jasný výsledek, že by lidé přikládali velkou šanci přímo teroristickému útoku na našem území, ale z otázky č. 4 je patrné, že problematika terorismu je i pro nás aktuální.

Stanovená hypotéza č. 1 se nám **potvrdila**.

H2: Předpokládáme, že si lidé myslí, že jsou naše bezpečnostní složky připraveny na hrozbu teroristického útoku.

K vyhodnocení druhé hypotézy jsme použili otázku č. 7, kterou jsme zjišťovali, zda si lidé myslí, že jsou naše bezpečnostní složky připraveny na hrozbu teroristického útoku.

Respondenti měli na výběr z možností ano, ne a nevím. Odpověď ano zvolilo jen 18,48% respondentů, odpověď ne vybralo 46,06% lidí a k odpovědi nevím se uchýlilo 35,45% lidí.

Pro potvrzení naší druhé hypotézy bylo zapotřebí, aby větší procento lidí zvolilo možnost ano. Možnost nevím se nedá brát v potaz, byla na výběr jen z důvodu, aby lidé, co nemají utvořený názor, měli, co označit. Největší procento lidí zvolilo možnost ne.

Stanovená hypotéza č. 2 se nám **vyvrátila**.

H3: Domníváme se, že informovanost o terorismu není dostatečná.

K vyhodnocení třetí hypotézy jsme využili otázku č. 15, kterou jsme zjišťovali, zda je dle respondentů informovanost o terorismu dostatečná.

Respondenti měli na výběr pouze z možností ano a ne. Ano odpovědělo 33,64% lidí a možnost ne zvolilo 66,36% lidí.

Pro potvrzení naší třetí hypotézy stačilo, aby více než 50% lidí zvolilo možnost ne.

Stanovená hypotéza č. 3 se nám **potvrdila**.

H4: Domníváme se, že lidé sledují i jiná než komerční média, tudíž že znají pojem nekomerční médium.

K vyhodnocení čtvrté hypotézy jsme použili otázky č. 17 a 18. Otázkou č. 17 jsme zjišťovali, jestli lidé sledují i jiná než komerční média a otázka č. 18 navazovala, respondent měl svými slovy vypsát jaká, pokud v předchozí otázce zvolil možnost ano.

Respondenti měli v otázce na výběr pouze z možností ano či ne. Možnost ano zvolilo 72,73% z nich, možnost ne pouze 27,27%. Na další otázku se mi sice dostalo zpět spoustu odpovědí, bohužel se ani jedna z nich nedá považovat za relevantní, protože lidé si zřejmě neuvědomují, co znamená pojem nekomerční médium.

Ačkoliv by se hypotéza na základě otázky č. 17 potvrdila, otázkou č. 18 jsme zjistili, že nemůžeme výsledek předchozí otázky zohledňovat.

Stanovená hypotéza č. 4 se nám **vyvrátila**.

H5: Předpokládáme, že lidé spojují Islám s terorismem.

K vyhodnocení páté hypotézy jsme použili otázku č. 8, kterou jsme zjišťovali, zdali si lidé myslí, že je Islám spojený s terorismem.

Respondenti měli na výběr z možností ano, ne a nevím. Možnost ano vybralo 69,09% lidí, možnost ne 20,61% lidí a možnost nevím zvolilo 10,3% lidí.

Pro potvrzení naší páté hypotézy stačilo, aby více než 50% respondentů zvolilo možnost ano.

Stanovená hypotéza č. 5 se nám **potvrdila**.

11 VÝSTUP PRO PRAXI

Výstupem pro praxi je informační leták, kde se lidé dozvědí, jak si správně sbalit evakuační zavazadlo v případě krizové situace. Leták je uveden jako příloha č. 2.

ZÁVĚR

Problematika terorismu je aktuální pro celý svět. Teroristé se nezastaví před ničím a jejich cílem je vzbuzovat v lidech strach a obavy. Od útoku 11. září 2001 se zpřísnila a vytvořila mnohá bezpečnostní opatření, bohužel i přesto má terorismus vzestupnou tendenci.

Téma této práce je připravenost a reakce na krizové situace. Zabývali jsme se tím, jaká je informovanost veřejnosti a její názor na připravenost našich bezpečnostních složek. Práce se skládá z teoretické a praktické části.

V první kapitole teoretické části se zabýváme pojmy terorismus a teroristický útok. Je zde uveden původ slova terorismus a jeho různé definice, dále vysvětlení pojmu teroristický čin. V druhé kapitole je rozebírán vznik a historie terorismu. Postupně od prvopočátků, přes středověk, až k 20. století a současnosti. Kapitola třetí je soustředěna na druhy terorismu. Terorismus není jednoho druhu, ale můžeme ho rozdělit na několik druhů, o každém z nich jsou uvedeny základní informace. Čtvrtá kapitola pojednává o formách, vysvětluje dvě hlavní formy a to formy klasické a formy moderní, ty se dále dělí. V poslední páté kapitole se již zaměřujeme na Českou republiku. První podkapitolou je historie terorismu v České republice. Další podkapitola specifikuje hrozbu teroristického útoku na našem území. Ve třetí podkapitole, která je rozdělena na další čtyři podkapitoly, se zabýváme protiteroristickou politikou České republiky. Uvádíme zde kompetence a pravomoci v boji proti terorismu, nástroje protiteroristické politiky, úlohu zpravodajských služeb a strategické dokumenty. Poslední čtvrtá podkapitola páté kapitoly se zaměřuje na ochranu obyvatel před teroristickými útoky. Je rozdělena opět na čtyři podkapitoly, kde nejdříve specifikujeme pojem ochrana obyvatel, dále přibližujeme vývoj ochrany obyvatel, poté stanovujeme základní opatření v této oblasti a nakonec několik vět o koncepci ochrany obyvatelstva.

V praktické části jsme využili metodu kvantitativního šetření. Byl vytvořen dotazník a vyvěšen na internetovém serveru. Touto formou se nám podařilo získat 330 respondentů.

V závěru práce se budeme věnovat cílům práce. Prvním cílem bylo zjistit, jestli je pro veřejnost problematika terorismu v ČR aktuální a jak velká je dle nich hrozba teroristického útoku na našem území. Na základě odpovědí jsme se dozvěděli, že problematika terorismu je v ČR aktuální, ale hrozbu teroristického útoku většina lidí nepokládá za velkou.

Druhým cílem práce bylo zjistit, zda si respondenti o našich bezpečnostních

složkách myslí, že jsou připraveny na situaci, že by hrozil teroristický útok. Dospěli jsme k názoru, že lidé si o našich bezpečnostních složkách nemyslí, že by byly připraveny.

Jako třetí cíl jsme si stanovili zjistit, jakým způsobem se lidé informují o problematice terorismu. Zjistili jsme, že lidé nevěří médiím vše, co nám o terorismu sdělují, a že se informují i prostřednictvím nekomerčních médií. Respektive to si sami myslí, bohužel nikdo z nich zřejmě nemá správnou představu o tom, co je nekomerční.

Cílem práce bylo definovat pojem terorismus, přiblížit jeho podoby a historii a zjistit, jak je toto téma vnímáno.

Zlu by se nemělo ustupovat, protože zlo rozhodně není na ústupu. Co tedy můžeme dělat? Můžeme se připravit a poté reagovat.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

1. BRZYBOHATÝ, M.: *Současné vývojové trendy terorismu a vybrané pedagogické problémy výcviku speciálních jednotek*, Praha: Policejní akademie České republiky, 2001. ISBN 80-7251-073-8.
2. BRZYBOHATÝ, M.: *Terorismus I, Police History*, Praha, 1.vyd, 1999, ISBN 80-902670-1-7
3. *Encyklopedie světového terorismu*, Praha: Svojtka & Co., 2001. ISBN 80-7237-340-4.
4. KLIMEŠ, L.: *Slovník cizích slov*, 6., přeprac. a dopl. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1998, 862 s. Odborné slovníky. ISBN 80-723-5023-4.
5. DAVID V, MALACKA, M.: *Fenomén mezinárodního terorismu*, 1. vyd., Praha: Linde, 2005, 80-7201-524-9
6. CARR, C.: *Dějiny terorismu: dějiny války proti civilistům*, 1. vyd., Překlad Viktor Faktor. Praha: Práh, 2002, 183 s. ISBN 80-725-2063-6.
7. *Typologie a metody terorismu* [online]. Praha: Bezpečnost a prevence, 2008. [cit. 2017- 03-12]. Dostupné z <http://www.aplikace.mvcr.cz/archiv2008/rs/atlantic/mvcr/prevence/terorismus/4857.html>.
8. MIKA, O., MATOUŠEK, J., VIČAR, D.: *Nové hrozby terorismu, chemický, biologický, radiologický a jaderný terorismus*, Brno, 2005. ISBN 80-723-1037-9.
9. Bezpečnostní informační služba: Nemáme informace o bezpečnostní hrozbě. [online], 2009.[cit. 2017-03-16]. Dostupné z <http://www.bis.cz/n/2009-01-05-nemame-informace-o-bezprostredni-hrozbe.html>
10. MAREŠ, M.: *Terorismus v ČR*, Brno: Centrum strategických studií, 2005, ISBN 80903333-8-9.
11. *Strategie boje proti terorismu léta 2010-2012*. [online], Praha: Odbor bezpečnostní politiky, 2010. [cit. 2017-03-16]. Dostupné z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-hrozby-337414.aspx>
12. *Dokumenty - terorismus*. [online], [cit. 2017-03-16]. Dostupné z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/dokumenty-454055.aspx>
13. § 2 zákona č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky
14. MIKA, Otakar, PATOČKA, Jiří. *Ochrana před chemickým terorismem*, vyd. 1., České Budějovice : [s.n.], 2007, 106 s, ISBN 978-80-7040-934-3

SEZNAM ZKRATEK

% - procento

apod. – a podobně

atd. – a tak dále

atp. – a tak podobně

č. – číslo

kol. – kolektiv

písm. – písmeno

Sb. – Sbíрка zákonů

tzv. – tak zvaný

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1 - Pohlaví respondentů

Tabulka č. 2 - Věk respondentů

Tabulka č. 3 - Nejvyšší dosažené vzdělání

Tabulka č. 4 - Problematika terorismu pro ČR

Tabulka č. 5 - Šance teroristického útoku pro ČR

Tabulka č. 6 - Ohrožené lokality

Tabulka č. 7 - Připravenost bezpečnostních složek

Tabulka č. 8 – Spojení Islámu s terorismem

Tabulka č. 9 - Účast české armády na vojenských operacích NATO jako potenciální hrozba

Tabulka č. 10 - Muslimové žijící na území ČR jako potenciální teroristé

Tabulka č. 11 - Svědek teroristického útoku

Tabulka č. 12 – Země, ve které se dotyčný stal svědkem teroristického útoku

Tabulka č. 13 – Hodnocení řešení migrační krize

Tabulka č. 14 – Nejvíce ohrožená země Evropy

Tabulka č. 15 – Informovanost o terorismu

Tabulka č. 16 – Důvěra k médiím

Tabulka č. 17 – Sledování nekomerčních médií

Tabulka č. 18 – Znalost organizací nespojených s Islámem

Tabulka č. 19 – Hypotetická reakce respondentů při teroristickém útoku

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1 - Pohlaví respondentů

Graf č. 2 - Věk respondentů

Graf č. 3 - Nejvyšší dosažené vzdělání

Graf č. 4 - Problematika terorismu pro ČR

Graf č. 5 - Šance teroristického útoku pro ČR

Graf č. 6 - Ohrožené lokality

Graf č. 7 - Připravenost bezpečnostních složek

Graf č. 8 – Spojení Islámu s terorismem

Graf č. 9 - Účast české armády na vojenských operacích NATO jako potenciální hrozba

Graf č. 10 - Muslimové žijící na území ČR jako potencionální teroristé

Graf č. 11 – Nejvíce ohrožená země Evropy

Graf č. 12 – Informovanost o terorismu

Graf č. 13 – Důvěra k médiím

Graf č. 14 – Sledování nekomerčních médií

Graf č. 15 – Znalost organizací nespojených s Islámem

Graf č. 16 – Hypotetická reakce respondentů při teroristickém útoku

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 – Dotazník

Příloha č. 2 – Informační leták

PŘÍLOHY

Příloha č. 1 - Dotazník

Vážení respondenti, jmenuji se Tereza Fialová a jsem studentkou 3. ročníku studijního oboru Asistent ochrany a podpory veřejného zdraví na Fakultě zdravotnických studií Západočeské univerzity v Plzni.

Chtěla bych Vás tímto požádat o vyplnění dotazníku k bakalářské práci na téma „Připravenost a reakce na krizové situace“. Veškerá data jsou anonymní a budou použita pouze pro zpracování bakalářské práce. Předem děkuji za vyplnění dotazníku a za čas, který nad tímto dotazníkem strávíte. Tereza Fialová

1. Jste muž/žena?

- A) muž
- B) žena

2. Kolik je Vám let?

- A) 13 – 20
- B) 21 – 25
- C) 26 – 30
- D) 31 – 35
- E) 36 a více

3. Jaké je Vaše dosažené vzdělání?

- A) základní
- B) střední bez maturity
- C) střední s maturitou
- D) vysokoškolské

4. Myslíte si, že problematika terorismu je pro ČR aktuální?

- A) ano
- B) ne

5. Jaká je podle Vás šance, že se ČR stane obětí teroristického útoku? (1 - nízká, 5 – vysoká)

- A) 1
- B) 2
- C) 3
- D) 4
- E) 5

**6. Které lokality v ČR jsou podle Vás nejvíce ohroženy teroristickým útokem?
(označte min 1)**

- A) letiště
- B) metro
- C) obchodní centra
- D) sportovní stadiony
- E) nádraží
- F) jiné (možnost vypsání vlastní odpovědi)

7. Myslíte si, že je ČR, co se týče bezpečnostních složek, připravena na hrozbu teroristického útoku?

- A) ano
- B) ne
- C) nevím

8. Myslíte si, že je Islám spojený s terorismem?

- A) ano
- B) ne
- C) nevím

9. Myslíte si, že by útok teroristů v ČR mohla vyvolat účast české armády na vojenských operacích NATO na Blízkém východě?

- A) ano
- B) ne

10. Myslíte si, že muslimové žijící na území ČR by mohli být potencionální teroristé?

- A) ano
- B) ne

11. Byl/a jste někdy svědkem teroristického útoku?

- A) ano
- B) ne

12. Pokud ano, v jaké zemi? (otevřená nepovinná otázka)

13. Jak byste ohodnotili momentální řešení migrační krize? (od 1 do 5, jako ve škole)

- A) 1
- B) 2
- C) 3
- D) 4

E) 5

**14. Uved'te jednu ze zemí Evropy, která je podle Vás nejvíce ohrožena terorismem.
(otevřená povinná otázka)**

15. Myslíte si, že je informovanost o terorismu dostatečná?

A) ano

B) ne

16. Věříte médiím vše, co nám o terorismu sdělují?

A) ano

B) ne

17. Sledujete i jiná než komerční média, abyste získali více informací?

A) ano

B) ne

18. Pokud ano, jaká? (otevřená nepovinná otázka)

19. Znáte nějaké teroristické organizace nespojené s Islámem?

A) ano

B) ne

20. Příklad: Stojíte na nádraží ve vestibulu plném lidí, najednou se objeví muž a začne střílet, jak se zachováte?

A) lehnu si a dělám mrtvého

B) začnu utíkat

C) snažím se mu zabránit ve střelbě

D) volám policii

Evakuační zavazadlo

K evakuaci si připravte evakuační zavazadlo.

Dobře poslouží batoh, cestovní taška nebo kufr. Zavazadlo vždy označíte jménem a adresou.

Co by nemělo chybět v evakuačním zavazadle:

- Základní trvanlivé potraviny
- Pitná voda
- Jídelní potřeby
- Osobní doklady
- Peníze
- Pojistné smlouvy
- Cennosti
- Přenosné rádio s rezervními bateriemi
- Mobilní telefon a nabíječka
- Toaletní a hygienické potřeby
- Léky
- Svítilna
- Náhradní prádlo
- Oděv
- Obuv
- Pláštěnka
- Spací pytel nebo přikrývka
- Kapesní nůž
- Zápalky
- Šití a další drobnosti

